...ЫЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жилэ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 228 (11521)

1967 оной сентябриин 27, среда

сэн 2 мүнгэн

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

...БЛЭЛ ЗАХИЛГА — ...ОЛИТИЧЕСКЭ ХЭРЭГ

...дэй ургэн дэлгэр Эхэ орон ... тэрэ тоодо манай Буряа... республика соо, хото горо... ...ашье, хүдөө нютагуудта... ...ана янагүй 1968 оной ... журналнуудые захилга ...ба.

...уехэ Октябриин социалис ...ошин илан мандажа, Со... ...сагай тогтоhон сагhаа хой... ...ай хэблэл хэзээ бүхэндэ ...унис партидаа, совет арад... ...ин сэхээр алба хэжэ бай... ...даа алдаршанхай. Хэблэл ... партиин эгээл хүсэтэй, ... хурса зэбсэг байhаниинь ... Тингээд энэмнай юрын ... бэшэ, харин үргэн ниитэ ...оной дунда марксизм-ле... ...мын үзэл суртал үдэр бү... ...нбтэрүүлэгшэ, партиин ...ные тайлбарилагша, ком... ...мын үзэл сурталаар хүн ... хүмүүжүүлэгшэ, найгин ...готой зэбсэг ха юм.

...етэ бүхэниие абаад, ун... ...шажэлээд үзэбэл, Ком... партиингаа догоодын бо... ...даадын политикын мүнөө... ...тон шухала асуудалнууд ... манай орон дотор хаа ...үй мүнөөдэр бүтээгдэжэ ...н хэрэгүүд гухай, бүхы ... дээрэ мүнөөдэр боложо ...н үйлэ хэрэгүүд тухай түб... ...үүндэ ойлгожо абахат. ...аримта хадаа ажабайдал... ...үдэр бүриин үйлэ хэрэ... ...ай газетын нягта холбоо... ...ийhыень тэршэлнэ. Үдэр ...дэ газетэнүүдые уншажа ...үй хүн ажабайдалhаа та... ...юунэйшье боложо бай... ...мэдэнгүй. «нюдэ балай, ...дулин» ябаха болоно

...өөр газетэ тэрэшэмнай ...ал мүнөөдэрэй зорилго... ...е тайлбарилгаар хамаг ...ябуулгаяа хизаарладаггүй ...ниинь ойлгосотой. Эхэ ...нгоо, Коммунис партиин... ...ухэ тухай, ерээдүйн гай... ...ата хэрэгүүд, холын ха... ...орилгонууд тухай асуу... ...уд газетын хуудаhануудаа ...тэрэшэлэн дэлгэрэнгыгээр ...адаг байна. Илангаяа мү... ...дэ, Октябриин хубисха... ...ндарта 50 жэлэй ойн бая... ...ндалгэхэеэ түрэл оро... ...оо бэлдэжэ байхада, газе... ...рэй хуудаhануудаа дээрэ тон ...олгой матер...лнуудаа хэб... ...а. Энэ асуудалда саашаа... ...бүри ехэ анхаралай хандуу... ...аа, бүри hонин материал... ...ай тунхаглагдаха байhа... ...лабтай. Октябриин рево... ...ца, граждан дайнда, Эсэгэ ...о хамгаалгын Агууехэ ...ан хабаадалсажа, эрэлхэг ...шэн габьяа гаргаhан баа... ...уд тухай, «гурбан үеын ...дэй» бүтээжэ байhан ал... ...ууда үйлэ хэрэгүүд тухай, ... орон дотор бэелүүлэгдэ... ...ийhан туйлай ехэ түүхэтэ ...алтануд тухай, КПСС-эй ... съездэй шийдхэбэринүү... ...бэелүүлхын түлөө совет хү... ...й шударты солбоноор тэм... ...байhан тухай. Эхэ оро... ...оо мандалда үргэхөөр ойн ...ай бэлэгүүдые ажалшадай ...низ байhан тухай—нимэ ...дуудые газетэдэ үдэр бүри ...ха байхада үрматай байн... ...ахаб! Эгээл нимэ мате... ...уд газетэнүүдэй гол шу... ...үйл болоно.

...нимэhэ газетэ, журналнууд ...ишадай дунда тон олоор ...рэнхэй. Манай орон дотор ...ишадай тоо жэл бүхэндэ ...рно, газетэ, журналнуудай ... нэмэнэ. Советскэ Союз ...о долоо мянга гаран нэрэ... ...лдэб журналнууд хэблэг... дэнэ. Тэдэнэй нэгэн доро гарадаг тиражнь аяар 240 миллион хэhэг болоно. Совет бүлэ бүхэндэ дүрбэн хэhэг үлүүтэй газетэ ба журнал хүртэнэ. Манай республика соо 600 мянга шахуу элдэб янзын газетэнүүд болон журналнуудые уншагшад захижа абана. Энэмнай дунда зэргээр 1000 хүн бүхэндэ 770 хэhэг хүртэхэ жэшээтэй болоно. Энээгээр hанаагаа амархын аргагүй.

1968 ондо абахаар газетэ, журналнуудые ажалшадай захижа эхилээд байхада, энэ шухала политическэ удха шанартай хэрэтые зүндөө, өөрөө бүтэхэ шэнгээр hанаад hуужа болохогүй. Партийна организацинууд энэ талаар эмхидхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулха, дуратай газетэ болон журналнуудаа хүн бүхэнэй захижа абаныень оролдохо болоно. Байгша оной ноябриин 25 болотор лэ захил абалгын үргэлжэлхэ байhыень уншагшадта hануулха, энээхэн болзор соо хэрэгтэй газетэ, журналнуудаа захихадань уншагшадта туhалха шухала.

Сэхыень хэлэхэдэ, газетэ, журнал уншадаггүй хүнүүд республика соо үсөөн болобошье, зарим аймагуудта нилээд олон хүнүүд газетэ, журналнуудые захижа абадаггүй байна. Кабанскын, Хяагтын, Бэшүүрэй аймагуудта нимэ баримтануд бии. Мүнөө үедэ хэблэл захижа абадаггүй нэгэшье айл байха ёhогүй. Колхоз, совхозуудай парткомууд, эхин партийна организацинууд хадаа «айл бүхэндэ—газетэ» гэhэн үрэатайгаар зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха болоно.

Яруунын аймагай Үльдэргын сомоной «Победа» колхозой гэшүүд ехэ hайн үүсхэл гаргаа. Тус колхоздо 1162 хүн, 210 үрхэтэ айл тоологдоно. Эдэнэр 1967 ондо 121 нэрэтэй элдэб газетэ, 1368 хэhэг янза янзын журналнуудые абажа байнхай. 1968 ондо бүри олон газетэ, журналнуудые абахаар хараална. Тиихэдэ «Буряад үнэн» газетые буряад айл бүхэн захижа абадаг болохо юм. Энэнь ехэ hайшаалтай хэрэг. «Победа» колхозой гэшүүдэй жэшээгээр түрэлхи хэлэн дээрээ гарадаг газетээ ерэхэ жэлдэ буряад айл бүхэнэй захижа абаа hаань ехэл hайн бэлэй.

Аймаг бүхэндэ шахуу буряад зонойнь тоо нилээд олон байна. Тэд яахадаашьеб, зарим аймагуудта үсөөншэг хүн «Буряад үнэн» газетэ захижа абана. Жэшээлхэдэ, Баргажанай аймагта 14 мянга шахуу буряад зон тоологдоно. Тэд тэндэ 1967 ондо миил 430 гаран хэhэг «Буряад үнэнние» захижа абана. Түнхэнэй аймагта 13 мянга гаран, Хяагтын—3 мянга шахуу буряад зон бии юм. Тэд Түнхэндэ—280 хэhэг, Хяагтада—250 хэhэг «Буряад үнэн» захигдана. Загарайн аймаг 5400 гаран буряад зонтой, тэд миил 80 хэhэг газетэ абана. Энэнь тон бага байна.

Манай газетын мүнөөдэрэй номерто Яруунын «Победа» колхозой гэшүүдэй нээмэл бэшэг хэблэгдэхэнээ гадна, «Буряад үнэн» газетые уншагшадта олоор захиулахын түлөө конкурсын соносхогдоhон тухай мэдээсэгдэбэ.

1968 ондо хото городуудай, хүдөө нютагуудай, колхоз, совхозуудай айл бүхэндэ газетэ, журналнуудые захиулхын түлөө мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэг лэ!

Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө республикын аймагуудай хэр дүүргэжэ байhан тухай (сентябриин 26-най мэдээн)

ЛЕНИНЭЙ НЮУСААР ЯБАhАН 1500 КИЛОМЕТР ГАЗАРААР...

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 25. (ТАСС-ай корр.). ТАСС-ай, газетэнүүдэй, радио болон телевидениин корреспондентнүүд В. И. Ленинэй hүүлэй үедэ бээе нюужа байhан газараар ябаhанаа мүнөөдэр Ленинградта бусажа ерээ. 1917 ондо Петроградта июлиин демонстраци болоhоной hүүлээр, пролетариадай вождиин ажаябадалтай холбоотой материал суглуулжа, Карелиин шэлэ дабаагаар, Финляндиин харгынуудаар 12 журналист 1500 километр ябажа гараа. Тиихэдээ Разлив гэжэ станци дээрэхи отог болон hарабшада ошожо хараhан байна. Тэндэ «Гүрэн бэ революци» гэжэ оюун ухаата номой, түрүүшын хуудаhанууд бэшэгдэнэн байгаа бшуу. Вождиин эндэ байhан тухай 1917 онhоо хойшо партиин гэшүүн А. М. Емельянов хөөрэжэ үгөө.

Разливhаа гараад, тэрэ нүүдэл редакци Ильичево (урдань Ялкала гэжэ тосхон), Лахти, Хельсинки хүрэhэн байха юм. Ниислэл хотодо гарадаг «Кавсан уутисет» гэжэ газетын редакци соо журналистнууд Финляндиин почтальон Кэсси Ахмалын басагантай уулзаhан байгаа. Тэрэ хүн Центральна Комитедэй даалгабаряар Гельсингфорсhоо Петроград руу Ленинэй бэшэгүүдые асардаг, мүн Россиhаа эльгэвhэн бэшэгүүдые Владимир Ильичтэ абаашадаг байhан юм. Тус газетын политическэ шэнжэлэгшэ Хилкка Ахмала гэгшэ 1918 ондо сагаантаныаар буудагдан алагдаhан эсэгынгээ партийна документ, бэшэгүүд, фото-зурагуудые тон гамтайгаар хадагалжа байдаг.

Хельсинкидэ ленинградайхид 77 наhатай Хилдур Хаарала гэжэ хүгшэнэйдэ айлшалан ошобо. В. И. Ленинэй Выборгдэ бээе нюужа байха сагтай тэрэ хүтшэнэй нэрэ алдар холбогдонхой. Александровскын 15 номерто (Таликаллын урда поселок) тэрэнэй багадаа байhан гэртэ пролетариадай вождь 1917 оной намар байрлаа hэн. Мүнөө энэ гэртэ Хилдур Хааралын туhаламжатайгаар музей байгуулагдажа, байгша ондо 200 мянга гаран хүн тэндэ ошожо хараа. Хельсинкиин hүүлээр нүүдэл редакци Выборгдэ тогтоhон байна.

Журналистнууд Ленинградта бусажа ерээд байхадаа, В. И Ленинэй эгээн hүүлдэ нюусаар байрлаhан Сердобольско үйлсын 1/106 номертой гэртэ большевик эхэнэр М. В. Фофановагай байрада ошожо үзэбэ. Зэбсэгтэ восстаниин болохоёо байхада Ленин эндэнээ Октябриин революциин штаб болоhон Смольныдо ошоhон юм.

РСФСР-эй СОЁЛ БА ИСКУССТВЫН ҮДЭРНҮҮД

РСФСР-эй соёл ба искусствын үдэрнүүд Москвада ехэ амжалтатайгаар боложо үргэлжэлhөөр. Сентябриин 24-дэ СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ hайндэрэй харалгын гол ехэ сценэнь болобо. hайндэртэ хабаадагшад Россин ажалшадай үмэнэhөө В. И. Ленинэй хүшөөгэй дэргэдэ сэсэгүүдые табяа.

Энэ hайндэртэ ород дуунай Москвагай хоор, хойто зүгэй ород арадай хоор, Волго шадарай ород арадай хоор, Кабардино-Балкариин хатар нааданай хоор, Доной хасагуудай дуунай ба хатар нааданай ансамбль, мүн Хойто-Осетиин дуунай болон хатар нааданай ансамбль, СССР-эй Оборонын министерствын тусгаар оркестр, Москвагай сэрэгэй гарнизоной оркестр hайндэртэ хабаадалсаа. Эдэнэр уран hайханай самодеятельностиин Бүхэроссин харалгада эрхимлэжэ гараhан юм.

ВДНХ-тай соёлой байшан соо республикын композиторнууд, тиихэдэ конференц-зал соо залуу поэдүүд выставкэ харагшадтай уулзаhан байгаа.

Ехэ зал соо, мүн павильонууд соо бүхэли үдэртөө уран hайханай, документальна, научно-популярна фильмүүд харуулагдаа hэн.

Ленинэй орденто Камалын нэрэмжэтэ Татарай гүрэнэй академическэ драмын театр искусствын харалгада оролсобо. Тиихэдээ Кремлиин театрай сценэ дээрэ Т. Гиззатын «Ошон» гэжэ зүжэг табяа.

Хүүгэдэй түбэй театр соо М. Горькиин нэрэмжэтэ Ленинградай Ехэ академическэ драмын театр зүжэг наада харуулжа үргэлжэлhэн, мүн Хойто-Осетиин дуунай ба хатар нааданай ансамблиин, Москвагай гүрэнэй филармониин симфоническа окрестрэй республикын ород дуунай академическэ капеллын, Бородинай нэрэмжэтэ струнна квартедэй, мүн бэшэшье коллективэй мэдээжэ артистнуудай концертнүүд болоhон байха юм.

Ленинград гэжэ кинотеатр соо «Саhан хатан» гэжэ уран hайханай фильм анха түрүүшынхээ харуулагдаа.

(ТАСС).

«АЛТАН ХООЛОС-67» ЕХЭ-НУГАДА НҮҮХЭНЬ

Сентябрь hарын хоёрдохи арбан хоногой дүнгөөр «Алтан хоолос-67» гэhэн шан абаха мүрысөөндэ республикымнай 33 колхоз, совхозуудhаа 98 комбайнер оролсобо. Харин энэ hарын түрүүшын арбан хоногой дүн гаргахада, республикымнай 21 ажахыhаа 72 түрүү комбайнер зууршалагдаhан байгаа.

«Алтан хоолос-67» гэhэн шангай түлөө мүрысөөндэ оролсожо, энэ шанда зуршалагдаhан комбайнернуудай хэниинь илажа гарааб гэжэ илгахань бэрхэтэйхэн байба. Юуб гэхэдэ, республикымнай колхоз, совхозууд сагай уларилай хүндэ байдалда ажаллаhан байна. Тиимэhээ зарим комбайнернууд түрүүшын үедэ баалнуудые унагаажа байhанаа сэхэ хадалгада ороо. Тиигээд эдэ комбайнернууд хадагдаhан баалнуудаа дахин суглуулжа абаhан байгаа. Таряа хуряалгын гурбан ондоо арганнуудай зэргэ хэрэглэгдэжэ байхада, хүдэлмэрииень нэгэн доро согсолхо, ажалайнь дүнгүүдые хамталха гээшэ тиимэ хүнгэн бэшэ.

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редколлегинүүд, радио болон телевидениин комитет республика дотороо мүрысөөндэ жагсаhан комбайнернуудай дүнгүүдые хаража үзөөд, иигэжэ тогтоообо:

Сентябрь hарын хоёрдохи арбан хоногой дүнгөөр «Алтан хоолос-67» гэhэн ойн баярай шангые Хяагтын аймагай Ехэ-Нугын совхозой комбайнер Федор Максимович Рыжковто барюулха. Энэ үе соо тэрэ 387 гектарай таряа амяарлан хадажа, 160 гектарай баал суглуулжа сохиhон, 156 гектарта таряа сэхэ хуряаhан байна. Бүхыдөө 3188 центнер таряа сохижо тушаагаа.

Нүхэр Ф. М. Рыжков хадаа сэвхозойнгоо комбайнернуудай дундахи мүрысөөндэ түрүү ябана. Тиигэжэ совхозой дирекци, парткомой дамжуултын Улаан тугта хүртөө. Техникэеэ бүтээсэтэйгөөр ашаглажа, хуряалтын хүдэлмэриие шанартайгаар хэжэ, ороohо таряа гээлтэ хоролтодо оруулаагүй.

Газетэнүүдэй редколлегинүүд, радио болон телевидениин комитет «Алтан хоолос-67» гэhэн ойн баярай шанда хүртэхын түлөө социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаhан, ажалаа hайнаар эмхидхэhэн иимэ хүнүүдые тэмдэглэбэ:

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой комбайнер Иван Егорович Емельянов. Сентябрь hарын түрүүшын арбан хоногто энэ комбайнер «Алтан хоолос-67» гэhэн шанда хүртэhэн байгаа. Тэд мүнөө хоёрдохи арбан хоногто колхозойнь таряа хуряалгаяа дүүргэhэн дээрэhээ энэ комбайнер шанда оролсожо шадаагүй.

Бэшүүрэй аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Виктор Андреевич Ткачев республикынгаа мүрысөөндэ оролсожо, 270 гектар таряа сэхэ хуряагаад, хамта 1974 центнер таряа сохибо.

Эдэын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер Яков Минаевич Власов ехэ таряа хуряаhанаараа шалгараа. Сентябриин 20-ной байдалаар тэрэ 4778 центнер таряа хуряажа, 331 гектарhаа баал суглуулаа. Тэрэнhээ гадна, 129 гектар таряа амяарлан хадаа.

Эдэын аймагай «Октябрьский» совхозой комбайнер Плюснин Иван Алексеевич таряа хадалгаар шалгарба. Тэрэ хамта 888 гектарай таряа баал болгоо.

Эдэын аймагай «Октябрьский» совхозой комбайнер Иван Иванович Плюснин хамта 420 гектар таряа хуряажа, 4201 центнер таряа сохёо.

Хяагтын аймагай «Родина» колхозой комбайнер Иван Иванович Коновалов 10 хоногой туршада 232 гектар баал болгожо, тэрэнэйнгээ 121 гектарые суглуулан сохёо. Гадна 106 гектарта сэхэ хуряажа, хамта 3606 центнер таряа тушаагаа.

Эдэын аймагай Борьёогой совхозой комбайнер Сэнгэ Бадмаевич Бадмаев 234 гектар амяарлан хадажа, 301 гектарай баал суглуулан сохижо, бүхыдөө 3127 центнер таряа хуряаба.

Ойн баярай шанда оролсохо мүрысөөндэ Хяагтын аймагай «Дружба» колхозой комбайнер Бато-Сүхэ Сакияевич Тугулдуров, Бэшүүрэй Охин-Булагай совхозой комбайнер Анатолий Васильевич Шмелев, Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой комбайнер В. И. Перевалов, Эдэын «Октябрьский» совхозой комбайнер В. Ф. Братушенко, Эдэын «Коммунизм» колхозой комбайнер И. Б. Раднажапов, Загарайн аймагай Онохойн совхозой комбайнернууд И. А. Рязанов, В. Шляхов гэгшэд, мүн бүсад олон комбайнернууд ажалаа бүтээсэтэйгөөр эмхидхэжэ шалгараа.

«Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүдэй редколлегинүүд, радио болон телевидениин комитет ойн баярай ургаса хуряалгада шалгарhан комбайнернуудта үшөө ехэ амжалта түйлахыень хүсэнэ.

ПАКИСТАНАЙ ПРЕЗИДЕНТ АЙЮБ ХАН МОСКВАДА ЕРЭБЭ

МОСКВА, сентябриин 25. (ТАСС). Совет правительствын урялаар Пакистанай президент фельдмаршал Мохаммед Айюб Хан мүнөөдэр Москвада ерэбэ.

Внуковай аэропортдо СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский, Ю. В. Андропов болон бусад дээдэ тушаалта айлшаниие угтаhан байгаа.

Үүлэлтын болохо үелэ хүндэлэлэй харуул табигдаhан, хоёр ороной гүрэнэй гимнүүд гүйсэхэгдэhэн, нацинуудай салют үгтэhэн байха юм.

СОВЕТ-ПАКИСТАНАЙ ХЭЛСЭЭН

Сентябриин 25-да Кремль соо СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный болон Пакистанай президент фельдмаршал Мухаммед Айюб Ханай хоорондо хэлсээн болобо. Бэе бээе ойлголсожо, сэхэ руунь хөөрэлдэхэ оршон байдалда үнгэрhэн хэлсээнэй болохо үедэ хоёр орондо хамаадаха үласхоорондын асуудалнууд, тэрэшэлэн совет-пакистанай харилсаа саашадаа хүгжөөхэ асуудалнууд хэлсэгдээ.

(ТАСС).

«БУРЯАД ҮНЭН» ГАЗЕТЭ—АЙЛ БҮХЭНДЭ

Яруунын аймагай Үльдэргын сомоной „Победа" колхозой гэшүүдэй, мүн тэндэхи алба хаагшадай нээмэл бэшэг

Хүндэтэ нүхэд!

Агууехэ Октябриин түүхэтэ 50 жэлэй ойн баярай дүгэлхэ бүри бидэ хубисхалай гүн гүнзэгы удха шанарые ...ды сэдьхэл зүрхөөрөө баясан мэдэрнэбди. Имагтал Октябриин социалис революциин ашаар бидэнэй жаргаа...аа олоhомнай мэдээжэ.

XIX зуун жэлэй hүүл багта Байгалай урда бэеын нютагуудаар ябаад бусаhан Англиин аяншан Диксон гэдэг ...ангжэ бэшэhэн байгаа: «Үльгэр соо хэлэгдэдэг орон ...онги сэбдэг хүйтэн Забайкали хадаа Европоhоо холо, ...дэн мянгаад модоной газарта оршодог нютаг юм. Ев...опын соёл хүгжэлтын дээжэ—Шекспир, Диккенс, Баль...зак, Пушкин гэгшэд тиишэ хэзээдэшье хүрэхэгүй хаш ...даа»,—гэжэ бэшэhыень мүнөө уншахадаа уйдамааршье, ...эмээршье байдаг.

Тэд тортогой утаагаар анхилhан hэеы гэрэйнгээ үр...ир огторгойн туяа оруулдаг байhан буряадууд мүнөө ...льичэй носоohон мүнхэ зулын гэрэлээр байдалаа гии...дэн, хүн түрэлтэнэй бии болгоhон соёл эрдэм шудал...ан, Шекспирэй, Пушкинай, Лермонтовэй, Горькиин, ...Маяковскиин зохёолнуудые түрэл хэлэн дээрээ уншаха...аа гадна, буряад зохёолшодой бэшэhэн номуудай он...оо олон үндэhэ яhатанай хэлэн дээрэ оршуулагдадаг, ...ншагдадаг болоhон сагай ерэhэндэ омогорхоно.

Мүнөө ажабайдалайнгаа үдэрhөө үдэртэ hайжарха ...ма хүдөө нютагай хүн зоной ухаан бодолоо баяжуул...аа арга боломжонь улам бүри үргэдэнэ. Тиимэ арганнуудайнь нэгэн—хүсэн түгэлдэр совет хэблэл мүн. Манай колхозой 1162 хүн зонтой 210 үрхэтэ айл 121 ондоо элдэб нэрэтэй газетэ болон журналнуудые 1368 хэhэгээр захижа абадаг, уншадаг байна.

Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ ерэхэ 1968 ондо энэ мүнөө абадаг хэблэлнүүдэйнгээ тоое дээшэлүүлэн захихаhаа гадна, буряад айл бүхэн «Буряад үнэн» газетэ абадаг болохо юм гэжэ мэдүүлнэбди. Буряад орондо Совет засагай тогтоhонhоо хойшо үндэhэн хэлэн дээрээ газетэтэй болоhомнай бидэндэ хубисхалай олгоhон нангин эрхэнүүдэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэhэнэй гэршэ мүн. Ажалшан арад түмэнэй дунда үндэhэн соёл культурые хүгжөөхэ, хэлэ бэшэг, уран зохёолнуудые дэлгэрүүлхэ, марксизм-ленинизмын үзэл суртал нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ «Буряад үнэн» газетын ехэ үүргэтэй байhаниинь элитэ. Түрэлхи хэлэн дээрээ гарадаг энэ газетэмнай буряад зондо ойлгосотой, сэдьхэл зүрхэ баясуулма hонинуудые үдэр бүхэндэ дуулгажа, «шэхэнэй шэмэг, нюдэнэй хужар» олгожо байдаг дүтын халуун хани нүхэр болонхой. Тиимэhээнь манай жэшээе даган дэмжэжэ, түрэл хэлэн дээрээ гарадаг газетээ буряад айл бүхэнэй захижа, үдэр бүхэндэ уншажа байхыень «Буряад үнэнэй» бүхы уншагшадта үнэн зүрхэнhөө ханданабди.

(Тус нээмэл бэшэг 1967 оной августын 28-да «Победа» колхозой гэшүүд-эдэбхитэдэй суглаан дээрэ баталан абтаба).

Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнер Цыдып Дымбрылович Дондопов нарата үдэрэй хугасаа соо 20-ёод гектар таряа хадажа амжана. Нүхэр Дондопов энэ жэлдэ 500 гектар таряа хадаха зорилготой юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. Д. Дондопов хадаха тарлагаа үзэжэ байна.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

КОММУНИСТ ҮХАЙ ХӨӨРӨӨН

ЭТИГЭЛ

ҺАЯХАН һуулгагдаһан уляангир мододой уяхан эшэнүүд үглөөнэй һэбшээн һалхинда набшаһануудаа һаршагануулна. Эдэрмэг тосхондо шэмэг оруулһан ногоон нэмэргэтэ эдэ модод жэл ерэхэ бүри үндыжэ, үйлсын хоёр захаар жэгдэхэнээр жэрылдэн, тосхоной шарай уринаар харагдадаг болоо.

Үхибүүд шууялдан, Эдэрмэгэй үргэн үйлсөөр субана. Харашье, шарашье толгойтой хүүгэд гарнуудтаа сүүмхэнүүдые баринхайнуудаа нараная элшэдэ үргэн сонхонуудаа ялбагашуулһан һургуулиин байшан тээшэ тэгүүлнэд. Тэдэнэй дарья табилдаһан шэнгэхэн хоолойнуудай хонгёо гээшэнь.

Намарай түрүүшын үдэрэй намжаа энэ үглөөгүүр бууралтаһан толгойтой наһажаал эхэнэр хүдэлмэри тээшээ алхалжа ябахадаа, сагай ошохо тума хубилжа байһан тосхонойнгоо шэнэ шэнжэ сэдьхэлдээ тоншье дүтөөр мэдэрэн, ерээдүйн ажабайдалай эзэд болохо эдэ хүүгэдэй хуби заяан тухай бодолдо эзэлэгдэнэ. Эдэнэй олонхинойнь хүйһэ хүндэһэн энэ хүнэй сэдьхэлые үхибүүдэй энхэ элүүр хонгёо хоолойнуудыг хугжэмэй уяхан утаһаар дайрана шэнги. «Шэнэ Зургаамнай» гэжэ тэрэ эхэнэр эсэнги харасатай нюдоорөө үхибүүдые өөгшөөнэ.

Ангиин тэмсэл соо унаһан зургаан коммунарай нэрээр алдаршаһан нютагайнгаа шэнэ халаанай согтой энэ абяан соо тэрэ эхэнэрэй шэнэ ажабайдалай һудаһанай сохисые харахань гайхалтайшье бэшэ даа. Тиихэдэ, 1932 ондо, үшөөл залуухан басаган ябахадаа арадай элүүрые сахиха хэрэгтэ тэрэ шэлжэн ороо һэн. Харанхы мунхаг сагай үлэгдэлэй усадхагдажа, шэнэ социалис ажабайдал тээшэ дабшаха тэрэ сагта арад зоние гэгээрүүлхэ хэрэгтэ эмшэдэй хэхэ хүдэлмэри ехэ һэн. Хуушанайнгаа зан үшөөл табяадуй зоние аргада этигүүлхэ гээшэ хүнгэн хэрэг бэшэ бэлэй. Дэрлагша ангиин бузарай нэгэн, тэрэнэй үмхэй үнгэр шэнгеэр үзэгдэгшэ уг удамай үбшэн боложо дэлгэрһэн уушханай ханяадан, яра үбшэн үшөөл усадхагдаагүй үлэһөөр лэ байгаа. Үхибүүдэй үхэлшье олон, нялха хүүгэдээ үбшэлүүлһэн хүнүүд докторто ерэхынгээ ороондо дом арга хэрэглэхые оролдохо. Хэсүү бэрхэ тэрэ сагта эмшэлэгшын арюун нэрэ зэргын ёнотойл шалгалта гараһан Бальжидма Анандуевна Доржиева бүхы наһаяа энэ хэрэгтэ зорюулхаар шиидэ һэн.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо нютагтань хэды ехэ хубилалта болоо гээшэб? «Ехэ юумые холоһоо харахада ойлгогдодог юм» гэжэ сэсэн үгэ бии. Мүнөөнэй ажабайдалай хугжэлтын үндэрһөө гушаад жэлэй байдал хараха болоо гээшэ һаа, хэды олон дабаанай дабагдаһаниинь, ямар ехэ амжалта арадаймнай туйлаһаниинь элихэн үзэгдэхэ байха. Гушаг табан жэл соо эмшэлэгшээр хүдэлһэн Бальжидма Анандуевна түрэл нютагайнгаа, хүн зонойнгоо байдалай хугжэлтын халууи охин соо ябалсаа. Жэл жэлээр, үдэр үдэрөөр холын тэрэ сагһаа дамжан ерээ һаа, энэ эмшэлэгшэ эхэнэрэй хубитын нютагайнь шэнэ байдалда хэды ехэ байһаниинь элихэн үзэгдэхэл һэн. Тэрээндэ нютагайнь зон этигэл найдабаряа үзэуулжэ, оло дахин аймагай, сомоной Советүүдтэ депутадаар һунгаа, коммунистнуудаа эмхиингээ толгойлогшоор томилдог һэн. Коммунис партиин гэшүүн, хүдөөгэй эдэбхитэй интеллигентнүүдэй нэгэн Бальжидма Анандуевнагай габьяае юугээр сэгнэлтэйб? Тоэд үхибүүдэй элүүр энхэ бэеүүдэй, эдирхэн зүрхэнүүдэй булгилан салгидахые хаража ябаха гээшэ эмшэлэгшын ажалда эгээл үнэтэй сэгнэлтэ болоно бэшэ гү?

Үхибүүдэй хонгёо хоолойнуудаа үйлсэ дүүргэн, үглөөнэй тунгалаг агаарта солгёоноор зэдэлнэ. Бальжидма Анандуевна ябадалаа аалидхажа, үхибүүдэй шууяан соо ямар нэгэн һонирхолтой юумэ дуулажархиһандал тэдээн тээшэ нюдэдөө хюрылгаба.

— Дэнсэма? — гэжэ гайхаһан янзатай тэрэ гансааран дуугарба. Тиин нэгэ үе үхибүүд тээшэ харан зогсоод, «Саг яаһан түргэн гээшэб? Хүйһыешни хүндэһэн тэрэ һүниин үнгэрһөөр долоон жэл болобо гү?» гэжэ досоогоо гайхан, замаа үргэлжэлүүлбэ. Талада ургаһан сагаахан дэльбэтэ сэсэг мэтээр үзэгдэһэн һургуулиин хубсаһатай басаган Бальжидма Анандуевнада үбэлэй шуургата һүниие элихэн һануулба...

Саһа бурдаһан орой болохо тума эршэ ороно янзатай. Асын хуудам талада һүрэг гуринха шононуудай улиһандал һалхин зэрлигээр эшхэрнэ. Тэнгэри газар хоёр ниилэнэ шэнги. Мүргэлдэмэ энэ харанхы соо яагаад харгыгаа олодог юм, моринойнгоо шадал мэдүүлэн хонишон түйлгэнэ.

«Иимэ ёһо ушаралнуудтай юртэмсэ даа» гэжэ Бальжидма Анандуевна дахынгаа сэнтэйэн заха заһажа, шуурганһаа нюураа халхалхые оролдоно.

Мүнөө энэ юртэмсэдэ ерэхэеэ байһан хүн хэды сүлөөгүй байбашье һаань, шухала ондоо хэрэгүүдһэнь таһалжа, тэрэниие уттажа абахыень уялгалба бшуу. Совхозой отделениин партийна бюрогой хэлсэхэ асуудалай хүсэд шиидхэгдэжэ дууһаагүй байхада Бальжидма Анандуевна Асын хонишодто яаралтай ошохо болоо. Нютагайнгаа коммунистнуудые толгойлһон тэрэнэй энэ бюро дээрэ хэлэхэ юумэн олон һэн. Хонидой түрөлгын халуун хаһые лажа эмхитэйгээр үнгэргэхэ тушаа хэлсэгдэгшэ энэ асуудалаар таарамжатай шиидхэбэри абажа, байһан дутагдалнуудые дары усадхахэ хэрэгтэй һэн. Энэ хэрэг яаралтайгаар, тон богонихон болзор соо шиидхэгдэхэ ёһотой байгаа. Үбэл тээшээ хүдөөгэй ажалшадай хүдэлмэри шанга болодог гээшэ ааб даа. Тиихэдэ партийна организациин шиидхэхэ, хамаг хэрэгтэ коммунистнуудай хам оролсожо, бэрхэтэй хүндэ газарнуудта тэдэнэй зориг түгэллэр хүсэн хэрэгтэй болодог.

Хүдөөгэй коммунистнуудые толгойлогшын һапаагаа табиха юумэн энэ үедэ олон даа. Өөрынь сэхэ дааһан ажалшье энэ сагта ехэ болодог. Амбулаториде һууха сагыньшье үсөөржэ, холын отара, гүүртэнүүдээр ябаха хэрэгтынь олошорхо. Зарим үедэ хаанаашье хүрэжэ ядагдаха. Нютагайнь ажабайдал тэрэнэй яараха бүри үшөөл түргэдэһэн шэнгеэр урагшаа дабшаха. Яаралтай хэрэгүүд үдэр бүхэндэ олошорһон шэнги үзэгдэжэ, энэ дарыдаа харюугаа хүлеэһэн, шууд түргөөр шиидхэгдэхэ асуудалнуудые ажабайдал нютагай эдэбхитэдэй урда табиһан зандаал байха.

Мүнөөшье энэ парата дэлхэйн эзэдэй нэгэн болохо тэрэ хүн ажабайдалда өөрынгөө һуури азэлхэеэ баһал яаража, һүниин шуурга тэрээндэ гаталуулна. Иимэ яаралтайгаар хэды олон хүнүүд эмшэлэгшээр хүдэлжэ эхилһэн үеһөөнь хүлеэгээй? Тооложо, эндэ бултыень дурдажа захадань гараха аалши?

— Үрдихэ гээшэ гүбди, Баатарай мама?—гээд хонишон морёо шабхадаха зуураа тэрээн тээшэ эрьелэ. —Удэрынь ямаршьегүй байһан аад, —гэжэ тэрэ хүн тохёолдогшо энэ ушарта ехэл мэгдэһэн янза үзүүлнэ.

Тиимэшье холо бэшэ юм Эдэрмэг тосхонһоо Асын хонишодой отара. Һалхи шуургата харанхы энэ һүниярааһан тэдээндэ хүүдам тэрэ дайда барагдашагүй ехэ шэнги үзэгдөө бэлэй.

Теэд Бальжидма Анандуевнагай ажал хэрэгтэ иимэрхүү бэрхэшээлтэй үеүүд тудалдаһаар лэ байдаг. Тиибэшье нэгэтэшье сухаригдаагүй, ямаршье хэсүү хүндэ ушаралнуудтэрэнэй хүсэл зоригые мухөөжэ шадаагүй. Дайнай үеын жэлнүүдтэ нүхэрэйнгоо хархис фашистнартай тулалдажа, Эхэ оронойнгоо алдар солоо ургэлсэхэ тэрэ сагта багахан үхибүүдээрээ үлэһэн тэрээндэ нилээд хүндэр һэн. Багахан хүүгэдээ алдартаа хүрэһэн эхэдээ орхижо, холын малшидта, эмшэлэгшэгүй байһан хажуудахи тосхонуудайнгаа зондо ошохоор хэдэн хоногоор гарадаг һэн. Ажабайдалай дошхон долгин соогуур коммунистын хүсэл зориг, эмшэлэгшын нангин уялга сэдьхэлдэнь нэгэн ёһоор нилэжэ, тэрэниие арад зоной хэрэгтэ бэеэ үгэнгеэр хүмүүжүүлээ.

...Үүрэй толон Хэжэгтын голой зүүн урдахи хярануудай оройгоор гуяаржа, шуургата һүниин оройдоошье болоогүй юм шэнги тала дайда гүнзэгы нойрго абтанги үзэгдэнэ. Сэнтэйэн сонходо халуун духаяа жэгнэжэ, Бальжидма Анандуевна нойроо сэлмэзнэ. Гэр дотор шэмэгүй. Хүнгэрһэн эжы ургэһэн соогоо энеэбхилэн, амгалан тэнюунээр унтана. Үриньшье энхэ элүүр нойрто абтанхай.

«Иимэл ёһо ушаралнуудтай юртэмсэ даа» гэжэ Бальжидма Анандуевна үдэшэнэйнгөө бодолдо эзэлэгдэнэ. «Удэр ерэхэ бүри шэнэ юумэн, сагай ошохо тума шэнэ хүнүүд ажабайдалдамнай олоор ерэнэ. Ерээдүй сагта ажабайдалыемнай халажа абаха эдэ хүнүүдэй байдал хэды һайхан байхаб даа. Үбшэн тахал үндэһөөрөө таһаржа, элүүр энхэ бэстэй, согтой дорюун хүнүүд энэ юртэмсымнай эзэд болохо. Бэрхэтэй хэсүү хорёсд, гушаад онуудай сагые түүхын хуудаһанһаа мэдэжэ, хэды олон бэрхэшээл дабажа, тэдэнэй жаргалта байдалай һуури яажа татагдаһые ойлгохо бэзэ даа».

Басагатай болоһон эсэгын баяр ехэ. Баярайнгаа ехэдэ Бальжидма Анандуевнагай эсэнги шарайе ойлгоношьегүй ха.

— Басагандаа хэн гэжэ нэрэ үгэхэбши?—гэхэдэнь, хонишон бүхы шарайгаараа энеэбхилэн:

— Дэнсэма,—гээ һэн.

...Наһажаал эхэнэр Эдэрмэг тосхоной шуяатай үйлсөөр ажал тээшээ алхална. Үйлсын хоёр захаар һуулгагдаһан улаангир мододой набшаһад һэбшээ һалхинда һаршаганалдан, шэнэ сагай шэнэ үльгэр туужа тэрээндэ шэбэнэнэ. Һургуули тээшэ алхалалдаһан эдиршүүлэй хонгёо хоолойнуудүглөөнэй тунгалаг агаарта ааздэлжэ, түрэл нютагайнь жаргалта һайхан ерээдүй эзэдэй дуун наһажаал эхэнэрэй сэдьхэл баясуулна.

Бальжидма Анандуевна Доржиева үндэр наһатай боложо пенсидэ гараһаншье һаа, зонойнгоо аша туһада хүдэлһэн зандаа. Тэрэнэй аша габьяае арад зомнай үндэрөөр сэгнэнэ. РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй зүгһөө, мүн республикымнай дээдын органуудһаа барюулагдаһан грамотануудаа, үнэтэ шангуудаа Бальжидма Анандуевнагай арад зоной элүүрые хамгаалха хэрэгтэ хэды ехэ габьяатай байһыень гэрэлэлнэ.

М. БАТОИН.

Хэжэгтын аймаг.

ХҮСЭТЭ УРАСХА

НАМАРАЙ хурса наранай гэрэл туяа доро алтаран харагдажа байгаа таряалан соогуур гушаг дүрбэн комбайн зэлэ татан табилуулна. Удэр һүнигүй орёо оньһон машинануудай хүнхинөөн таһалданагүй. «Дружба» колхозой таряашадай ажал хүдэлмэри үдэр бүри шангадана. Энэ жэлдэ талха таряан илангаяа һайнаар ургаба. Гектарай дунда зэргээр 11 центнерһээ дээшэ ороо̂о таряан хуряагдана. Зарим участогуудай ургасань гектарай 22 центнертэ хүрөө. Табадахи отделениин Булач гэжэ газарай 256 гектарай тус бүриһөө 22 центнер шэнээсэ хуряагдаһан байна. Гурбадахи отделениншье ургаса һайн. Эндэ гектарай дунда зэргээр 16 центнер таряан абтаа. Парһан тэжэ газарай 362 гектарай тус бүриһөө 19 центнер шэнээсэ гараһан байна.

Иимэ ехэ ургаса гол түлэб эргын паар дээрэһээ абтана. Нёдондо 2 мянгаад гектар паар хахалагдаһан юм. Тэрэшэлэн намарай пааршье ехэ байһан. Ургасань хаа хаанагүй буртаг үбһэгүй сэбэр. Ушарынь хадаа мүнөө жэлдэ хоёр мянгаад гектар газарай буртаг үбһэн самолёдоор хоро сасагдажа хосороогдоһон.

«Дружба» колхоз Бэшүүрэйнгээ аймаг дотор эгээн түрүүлэн гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө дүүргэһэн байна. Тиигэжэ гүрэнэй амбаарта 22 мянган центнер сэбэр һайхан шэнээсэ ороо. Мүнөө колхозой таряашадтусөбһөө гадуур ороо̂о худалдажа үргэлжэлһөөр. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, эдэнэр дүн хамта 40 мянган центнер таряа худалдаха зорилгогойгоор ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр 35 мянган центнер ороо̂о бэлэдхэлэй пунктда тушаанхай.

Иимэ амжалта зүндөө туйлагдаагүй. Энэ намарнай тайтайхан байгаа. Ye-ye болоод лэ хура бороо, саһа мүндэр орожо, ургаса хуряалгын хүдэлмэриие нилээд һаатуулаа, талха таряа хэбтүүлжэрхёо. Тиигэбэшье эндэхи механизаторнууд эршэмтэй шангаар ажаллажа, таряа хуряалгаяа хоёр-гурбан үдэрһөө дүүргэхэ болоод байна.

Колхозой отделени бүхэндэ таряа хуряалгын түрүүшүүл толоронхой. Владимир Сафонов, Алексей Совель, Очир Аюшеев, Тимофей Михаханов, Бата-Очир Арьяев болон бусад олон комбайнернууд халаанайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, тус тустаа гурбан зуугаад центнер ороо̂о таряа сохидог байна.

ЖАЛГА... Эндэ хоёрдохи отделениин комбайнернууд обёос хуряажа байна. Саһа мүндэртэ сохюулжа, обёосынь газар дээгүүр хэбтэшэнхэй. Гурба-дүрбэн комбайн нэгэ тээһээнь хадажа, загуунаа дүүргээд, һөөргөө дахин ошожо, тэрэнэ хуряана. Иигэжэ хэбтэшэһэн таряа хуряаха гээшэнь ямар бэрхэтэйб! Тиимэһээ үнинэй дүй дүршэлтэй комбайнернууд эндэ ажаллана. Очир Бадмаевич Аюшеев, Тимофей Иванович Михаханов, Бата-Очир Агадаевич Арьяев гэхэ мэтэн бэрхэ бэрхэ комбайнернууд унаһан таряа гээлтэгүй һайнаар хуряана.

— Энэ жэлэй хуряалга ехэл бэрхэ сагта үнгэржэ байна даа. Сентябриин эхээр хура бороо, саһан ороод, баһа мэгдэхээгээд абаа. Тиибэшье бидэ, комбайнернууд сэлмэг наратай үдэрнүүдэй гарахатай сасуу унтаха, хэбтэхээ мэдэнтүй ажалладаг байгаабди. Ургасашье яһала һайн, гектарай 10—13 центнер гарана,—гэжэ үнинэй комбайнер Очир Аюшеев хөөрэнэ.

Таряа хуряалгада энэ колхоз ехэ бэлэдхэлтэйгээр ороо. Һайнаар хүдэлһэн хүнүүдые урмашуулхын тулада хэдэн шан тогтоогдонхой. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри таргажа, һайн ябаһан комбайнернуудай ажал хүдэлмэри, тэдэнэй дүй дүршэл тухай дайшалхы хуудаһанууд дээгүүр дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Табан хоногой дүнгөөр Улаан туг мүнгэн шантайгаар түрүүшүүлдэ барюулжа байдаг.

Энээнһээ гадна, таряа хуряалгын бригада бүхэндэ партийна бүлэгүүд, арадай хинагшадай постнуудаа бии. Арадай хинагшадай постдо хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ гална, комбайнернууд, механизаторнууд ороолсоно.

Комбайнер Бата-Очир Агадаевич Арьяев (1-дэхи зураг) арадай хинаалтын постын гэшүүн юм. Өөрөө арба гаран жэлэй комбайнер. Дүй дүршэлтэй хүн.

— Гансашье дутуу дунданууде хараад ябадаг бэшэбди. Залуу комбайнернуудта шадаха зэргээрээ туһалнабди,—гэжэ Арьяев хөөрэнэ.

ТООГ дээрэхи хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ таряа сэбэрлэлгэ, тушаалга нилээд урагшатай ябана. (2-дохи зураг). Бүхы тоогуудынь оньһожоруулагданхай. Ехэнхи ажал хүдэлмэринь орёо оньһон машина, түхеэрэлгэнүүдэй хүсөөр хэгдэнэ. Тарилгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо тоог дээрэхи хүдэлмэри гурбан халаан болгожо эмхидхэһэн. Ехэ ехэ һарабша, складууд бии. Тиимэ дээрэһээ хура бороотойшье үдэрнүүдтэ ороо̂о таряан сэбэрлэгдэжэ, түрэндэ тушаагдадаг байгаа.

Колхозой хоёрдохи отделениде хүсэ ехэтэй элеватор толхогдонхой. Ашаа тээһэн автомашинануд хойно хойноһоо һубарижа ерээд, тэрэ зуура кран дээрэ гаража, ехэ нүхэ руу ороо̂ёо адхана. Тэндэһээ соргоор ороо̂он дээшээ элеватор руу ороно. Хатаагдажа илгагдаһан ороо̂он хэдэн соргонуудаар гоожожо, ондоо амһарта руу эюулэгдэнэ. Нэгэ ехэ бункер нээхэдэнь, хатаагдаһан, сэбэрлэгдэһэн ороо̂он автомашинын кузов руу алхаржа, хэдэн минута болоод байхада, алтан шаргал ороо̂оор томо машинын ехэ кузов дүүрэн элеватортай болоо̂оноо̂оо хойно мэринь нилээд хүнгэн болоо. Тэдэ тоог дээрэ туша-дүшэн зүрреэн сүүдхэ соо худэлжэ байна. Харин элеваторта оройдоод хүн ээлжээгээр худэлнэ. Тэндэхы худэлмэреэ хээд лэ байна. Час соо 200-гаад центнер ороо̂ таагаад, сэбэрлээд таргалаа.

— Элеваторай үгы байна, нимэ ехэ ороо̂о гүрэндэ хуряа бэрхэтэй болохо һэн. Тиигэшал нойтон ороо̂он ороодог. Тэрэниие түргэхэн хатаажа, процент шиигтэй ороо̂о гүрэндалдажа, түсэб уялгаяа хүүгэшэбди,—гэжэ тоогые даагаа Гарма Будажапович Цыдыпрэнэ.

Энэ тоогто 14 мянган ороо̂он байна. Тэрэнэйнь бүран центнерынь гүрэндэ худалдаа. Мүнөө мянгаад центнер ороо̂о нэмэжэ тушаахаяа бэлдэнэ.

«Дружба» колхозой таряашадхэ жэлэй ургаса тухай байгаа лаа табина. Бүхыдөө 22 мянган центнер таряан үрэһэндэ хаагдана. Нэйнь хахадһаа ехэнхи сэбэрлэгдэн тарилгын шанарта хүргэгдөө.

Намарай паар хахалха худалдэ 10 гаран трактор худэлнэ (3-дахи зураг). Трактористнуд удаа дээрэһээ һолоомо суглуулжа (4-дэхи зураг) полиин захада гаргаа ниндөө намарай паар хахалаа но. Мүнөө үедэ 1500-гаад га намарай паар хахалагдаа. Өмнө лэй тарилгада гэжэ бүхы 2800 гектар газар бэлдэхэ хүсэ

Бэшүүрэй таряашад энэ 240 мянган центнер ороо̂о гүрэндэ худалдаха зорилго табинхай. Энэ ехэ хэрэгтэ «Дружба» колхозой ажалшадай ехэхэн ороохо байна. 40 мянган центнер хим шанартай ороо̂о таряа худалдаха тэжэ тэдэнэр шиидэ уялгаяа үглөө мүнөөгүй хүүгэ Мүнөө 37 мянган центнер ороо̂о тушаагдаад байна.

Ц-Д. ДАМБ

ШЭДИТЭ МЕХАНИЗАТОР

Үргэнөөр нэмжыһэн кукурузын поли дээрэ гурбан «СК-2,6» комбайн ямар нэгэн далай соогуур тамарһандал харагданэ. Эгээн түрүүлэн ябаһанайнь штурвалые шарабтар үһэтэй, энеэбхилһэн нюдэтэй ород хубуун баринхай. Энэ Алексей Асламов гээшэ.

Алексейн хойноһоо Александр Бобков Базар Хорёнов хоёр агрегадуудаа дахуулан, шэмэтэ кукуруза хадажа, хэршэгдэһэн ногоон эшэ намаа газарта унагаахагүйе оролдон, автомашинын кузов руу гоожуулна. Тэрэ Алексей Асламовай комбайнай гараһан мур эдэ хоёройхиһоо тад ондоо. Ургаса доогуур, нарин нягтаар, гээлтэгүйгөөр халагдаһан.

Удын хоол бариха саг. Алексей трактористнай Радна Халудоровые мотоциклдаа һуулгажа, эдеэ шанадаг айлайда ерэбэ. Энэл үедэ бидэ тэрэниие байлгажа, комбайнаа ямар аргаар худэлгэхэ болгоһоньень асуужа һонирхобобди.

— Тулахадаа ороодоо һэм даа. Энэ харюусалгатай үедэ хүсэтэ машина байлгажа байха аалши? Бодомжолжо үзэһэмни, ороо̂оной комбайнай таряа хадаха аппарадые силоснэ комбайнда табижа болохоор һанагдаа һэн. «СК-3» комбайнай хутагануудаа өөһадоо хурсадагдажа ябатша, харин силосэй комбайнай хутагануудые үдэр бүри хурсалха бологдогшо.

— Теэд ороо̂оной комбайнай полотно абахада, һүүлэй тэрэшни баһал ябахаа болишохо бэшэ гү?

— Үгы ааб даа. Ороо̂оной комбайнай запчастьнууд манайда бии.

Алексей «СК-3» комбайнай полотно абажа тайраад, силоснэ комбайндаа таруулжа шүрэбдөөд гагнажархиһан байгаа. Тэрэнэй һүүлээр тракторист Радна Халудоровтай агрегадаа зелёнкодо гаргаһаниинь аргагүй һайн ябажа эхилэй бэлэй. Тиихэдэ үшөө иимэ юумэн элирээ. Хирган хадаха шэнэ аппарадайнь шүдэнүүд олон байжа, ургамалые доогуур, гээлтэгүйгөөр абаа.

Иигээдшье үдэр хоногууд үнгэржэл байба. Алеша Асламов урагшатайгаар ургаса хуряажа эхилбэ. Удэр бүри 5 гектарай орондо 7—7,5 гектар зелёнко хададаг һэн. Тиимэһээ тэрэнэй агрегадһаа автомашинануд нүгөө хоёр комбайнайхида адляар ногоон эшэ набша силос дарадаг газарнуудта зөогшэ бэлэй.

— Таряа хуряалгын эхилхэ гэ комбайнда һууха һанаатай һэм, теэд тэрэмни бологдохогүйнь хаш. Токарна станогто байхамни ха, хуряалгын үедэ машинануд эбдэржэ, зогсохоодоо болохо,—гэжэ тэрэ мүнөө хөөрэнэ.

Тэрэньшье зүйтэй. «Алексей ямаршье юумэ тошылдожо, гагнажа шадахал даа» гэжэ «Маяк» колхозойнь механизаторнуудтэрээн тухай хэлэдэг.

Эндэхи механизаторнуудай Алексей тухай нигэжэ һайн һайханаар хөөрэлдэхэнь зүбтэй. Алексей Асламов ажалша бэрхэ хүн хадаа нүхэдэйнгөө магтаал хүндэлэ хүртөөл гээшэ.

Б. МАШКИНОВ.

Түнхэн.

ОРОЛДООД, ШАДААД БАЙХАДАА

— Нүхэд, миниий һанахада хэрэгнай бүтэхэ ёһотой. Тиимэһээ энэ хэрэгтэ бултадаа эдэбхитэйгээр хабаадаха ёһотойбди. Хамтын хүсэн ехэ бшуу. Мүнөө хүнүүд һанаһаан юумэеэ хуу бүтээжэ шададаг болоо ха юм. Гансал ороолдолго, эдэбхи үүсхэл хэрэгтэй. Тиимэһээ бидэнэр һанаһанаа бүтээхэ, һарбайһанаа абаха ёһотойбди. Заабол манай хэрэг бүтэхэ.

— Гайтайхан юумэ бүтээхээ һанаа байнаш, Константиныч. Миниий һанахада, энэшни бүтэхэгүйдөө болохо. Модо һанаһан тээшээ унагааха гээшэ үнэн дээрээ тиимэшье хүнгэн ажал бэшэ ха юм.

— Үгы, ши харалши, Семен Осипович,—гэжэ Бикурин тэрээндэ түргэн хандажа, газар дээрэ энэ тэрэ юумэ зуража байгаад. Һанаһанаа шадамараар тайлбарилна.

Тиигэжэ хэдэн эрэшүүл өөһэл хоорондоо ехээр арсалдажа байһанһаа боложо, тэдэнэй хажууда ондоо хүнэй хүрэжэ ерэһые обёорбогүй. Би һаалта хэхэгүй гэжэ, тэдэнһээ нэгэ бага холо боложо, ямар шухала хэрэгээр арсалдаа гаргажа байһыень ойлгожо абахые оролдобоб.

Тиигээд эндэ ямар хүнүүдэй юу шиидхэхые хүсэжэ байһыень тобшо тэдыгээр бэшэһүүб. Виктор Бикуринай хүтэлбэрилдэг мастерска участогай модошод леспромхоз соогоо хамагһаа түрүүлэн модые нарин зуруу болгон отолхо—шэнэ арга яагаад бэелүүлхэ тухай зүбшэн хэлсэжэ байбад. Энэ дурадхалые тэдэнэй бригадир нүхэр Бикурин оруулһан юм.

Үнэхөөрөөшье һайшаамаар үүсхэл. Ургажа байһан модонуудые дайралдаһан тээшэнь унагааха гээшэ буруу гэжэ зарим түрүүшүүл энээнһээ урид тодорхойлһон байгаа.

Энээн тухай Хурамхаанай леспромхозой ахалагша инженер А. Д. Егоровто хэлэхэдэмни, тэрэ нигэжэ харюусаа һэн.

Модошод гээшэмнай һанаһан юумэеэ бүтээжэ шададаг бэрхэ зон лэ. Манай мүнөө үеын хүнүүд юушье бүтээжэ шадаха болоо бшуу. Нэгэ хэды болоод, манда дахин айлшалаарайг. Тиихэдэтнай эдэнэй хэрэг бүтэһэн байха. Бидэ хэлэһэн үгэдөө эзэн байха ёһотойбди. Модо дуратай тээшэнь унагааха ябадал мэнэ гэһээр болюулагдаха зэргэтэй.

Иимэ хөөрэлдөөн хэдэн һарын урда тээ болоо һэн. Модошод хэлсэһэнээ хэр бэелүүлжэ, ямар амжалта түйлажа байһанаарнь һонирхон, Хурамхаанай леспромхозо ошохо хэрэг һаяхан гараа бэлэй.

Леспромхозой модошод алдарта ойн жэлдэ яһала һайнаар ажаллажа байнхай. Түрүүшын хахаа жэлэй даабариие хараалһан болзорһоо холо урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур ороо̂о худалдажа үргэлжэлһөөр. Совет засагай 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, эдэнэр дүн хамта 40 мянган центнер таряа худалдаха зорилгогойгоор ажаллана. Һүүлэй мэдээгээр 35 мянган центнер ороо̂о бэлэдхэлэй пунктда тушаанхай.

Иимэ амжалта зүндөө туйлагдаагүй. Энэ намарнай тайтайхан байгаа. Ye-ye болоод лэ хура бороо, саһа мүндэр орожо, ургаса хуряалгын хүдэлмэриие нилээд һаатуулаа, талха таряа хэбтүүлжэрхёо. Тиигэбэшье эндэхи механизаторнууд эршэмтэй шангаар ажаллажа, таряа хуряалгаяа хоёр-гурбан үдэрһөө дүүргэхэ болоод байна.

Колхозой отделени бүхэндэ таряа хуряалгын түрүүшүүл толоронхой. Владимир Сафонов, Алексей Совель, Очир Аюшеев, Тимофей Михаханов, Бата-Очир Арьяев болон бусад олон комбайнернууд халаанайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэжэ, тус тустаа гурбан зуугаад центнер ороо̂о таряа сохидог байна.

ЖАЛГА... Эндэ хоёрдохи отделениин комбайнернууд обёос хуряажа байна. Саһа мүндэртэ сохюулжа, обёосынь газар дээгүүр хэбтэшэнхэй. Гурба-дүрбэн комбайн нэгэ тээһээнь хадажа, загуунаа дүүргээд, һөөргөө дахин ошожо, тэрэнэ хуряана. Иигэжэ хэбтэшэһэн таряа хуряаха гээшэнь ямар бэрхэтэйб! Тиимэһээ үнинэй дүй дүршэлтэй комбайнернууд эндэ ажаллана. Очир Бадмаевич Аюшеев, Тимофей Иванович Михаханов, Бата-Очир Агадаевич Арьяев гэхэ мэтэн бэрхэ бэрхэ комбайнернууд унаһан таряа гээлтэгүй һайнаар хуряана.

— Энэ жэлэй хуряалга ехэл бэрхэ сагта үнгэржэ байна даа. Сентябриин эхээр хура бороо, саһан ороод, баһа мэгдэхээгээд абаа. Тиибэшье бидэ, комбайнернууд сэлмэг наратай үдэрнүүдэй гарахатай сасуу унтаха, хэбтэхээ мэдэнтүй ажалладаг байгаабди. Ургасашье яһала һайн, гектарай 10—13 центнер гарана,—гэжэ үнинэй комбайнер Очир Аюшеев хөөрэнэ.

Таряа хуряалгада энэ колхоз ехэ бэлэдхэлтэйгээр ороо. Һайнаар хүдэлһэн хүнүүдые урмашуулхын тулада хэдэн шан тогтоогдонхой. Социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые үдэр бүри таргажа, һайн ябаһан комбайнернуудай ажал хүдэлмэри, тэдэнэй дүй дүршэл тухай дайшалхы хуудаһанууд дээгүүр дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Табан хоногой дүнгөөр Улаан туг мүнгэн шантайгаар түрүүшүүлдэ барюулжа байдаг.

Энээнһээ гадна, таряа хуряалгын бригада бүхэндэ партийна бүлэгүүд, арадай хинагшадай постнуудаа бии. Арадай хинагшадай постдо хүдөө ажахын мэргэжэлтэдһээ гална, комбайнернууд, механизаторнууд ороолсоно.

Комбайнер Бата-Очир Агадаевич Арьяев (1-дэхи зураг) арадай хинаалтын постын гэшүүн юм. Өөрөө арба гаран жэлэй комбайнер. Дүй дүршэлтэй хүн.

— Гансашье дутуу дунданууде хараад ябадаг бэшэбди. Залуу комбайнернуудта шадаха зэргээрээ туһалнабди,—гэжэ Арьяев хөөрэнэ.

ТООГ дээрэхи хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ таряа сэбэрлэлгэ, тушаалга нилээд урагшатай ябана. (2-дохи зураг). Бүхы тоогуудынь оньһожоруулагданхай. Ехэнхи ажал хүдэлмэринь орёо оньһон машина, түхеэрэлгэнүүдэй хүсөөр хэгдэнэ. Тарилгын эхилһэн түрүүшын үдэрһөө хойшо тоог дээрэхи хүдэлмэри гурбан халаан болгожо эмхидхэһэн. Ехэ ехэ һарабша, складууд бии. Тиимэ дээрэһээ хура бороотойшье үдэрнүүдтэ ороо̂о таряан сэбэрлэгдэжэ, түрэндэ тушаагдадаг байгаа.

Колхозой хоёрдохи отделениде хүсэ ехэтэй элеватор толхогдонхой. Ашаа тээһэн автомашинануд хойно хойноһоо һубарижа ерээд, тэрэ зуура кран дээрэ гаража, ехэ нүхэ руу ороо̂ёо адхана. Тэндэһээ соргоор ороо̂он дээшээ элеватор руу ороно. Хатаагдажа илгагдаһан ороо̂он хэдэн соргонуудаар гоожожо, ондоо амһарта руу эюулэгдэнэ. Нэгэ ехэ бункер нээхэдэнь, хатаагдаһан, сэбэрлэгдэһэн ороо̂он автомашинын кузов руу алхаржа, хэдэн минута болоод байхада, алтан шаргал ороо̂оор томо машинын ехэ кузов дүүрэн элеватортай болоо̂оноо̂оо хойно мэринь нилээд хүнгэн болоо. Тэдэ тоог дээрэ туша-дүшэн зүрреэн сүүдхэ соо худэлжэ байна. Харин элеваторта оройдоод хүн ээлжээгээр худэлнэ. Тэндэхы худэлмэреэ хээд лэ байна. Час соо 200-гаад центнер ороо̂ таагаад, сэбэрлээд таргалаа.

— Элеваторай үгы байна, нимэ ехэ ороо̂о гүрэндэ хуряа бэрхэтэй болохо һэн. Тиигэшал нойтон ороо̂он ороодог. Тэрэниие түргэхэн хатаажа, процент шиигтэй ороо̂о гүрэндал

ТРАЛЬНАЯ МОСКВА: ҮСЭГЭЛДЭР, МҮНӨӨДЭР, ҮГЛӨӨДЭР

...орькиин нэрэмжэтэ Ленинскэ драмын ...Москвада ерэлгэ бүхэн эн...ноорөө һайндэр болодог юм. ...мүнөө Агууехэ Октябриин ...гай ойдо зорюулагдаһан Рос...федерациин соёл ба искусствын...нүүдые өхилхэ нэрэ хүн...люциин городой түлөөлэгшэд ...наградай артистнуудта туда...р халаа тусгаар үүхатай ...ин.

...ай түбэй театрай сценэ...ада гаргажа байһан Ленин...ханнарые амаршалха зуу...СР-эй арадай артистка С. В. ...ова Максим Горькиин эпэ...Мещанууд» гэжэ зүжэлые ...гаараһан бидэнэр хаража, ...ые ехэер худэлөөбди гэжэ ...

...Москвада таанадые үгтажа, ...искусстватай танилсахадаа ...ысанабди,—гээд тус коллективэй уран һайханай хүтэлбэрилэгшэ Ленинскэ шангай лауреат Г. А. Товстоноговто хандажа артистка мэдүүлнэ.—Маанадта харуулжа байһан юумэтнай искусство тухай яһала ехээр бодожо үзэһэнэй, оролдолгын аша үрэ мүн болоно. Таанадай творчество хараһан хүн хэзээшье хайша хэрэгээр хандажа шадахагүй.

Нэгэ жэлэй саада тээ Г. А. Товстоноговой табиһан «Мещанууд» гэжэ зүжэг тухай яһала юумэн бэшэгдээ һэн. Тэрэньшье гайхалтай бэшэ: агууехэ уран зохёолшын анха түрүүн бэшэһэн зүжэгые энэ режиссёр шадамар бэрхээр табиһан байгаа бшуу. Мүн бэшэшье һонирхолтой зүжэгүүд москвагайхидые баясуулаа. Москвагай театрнуудай табиһан зүжэгүүд мүнөө илангаяа ехэ удха шанартай болоно. Юундэб гэхэдэ, тэлэнь ниислэл хотодо ойн баярай һайндэрэй үеэр харуулагдаха байна ха юм. Мүнөө үедэ театрнуудай коллективүүд хойно хойноһоо һубараад лэ шэнэ шэнэ зүжэгүүд тухай үдэр бүридэ шахуу соносхол гаргана.

Россин соёл ба искусствын үдэрнүүлтэ Ленинградай, Казаниин, Рязаниин театрнуудай бултадаа нэгэн доро москвагайхидай үмэнэ зүжэг наада гаргажа байһан сагта шэнэ зүжэг түрүүшынхеэ табиһан коллектив бүхэнэй харюусалгань илангаяа ехэ байха ушартай.

...Театр хараха дуратай москвагайхид хадаа мүнөөнэй сезониие Чехословакиин сезон болоо гэжэ шоглон нэрлэнэ. Юундэб гэхэдэ, сентябрь һарын 20 хоног соо аха лүү ороной уран зохёолшодой башэһэн зүжэгүүдые гурбадахи театр табижа байнхай. Өөрынь бэшэһэн пьесээр Москвада анха түрүүнээ зүжэг табихыень харахаяа Чехословакиин уран зохёолшо Петер Карваш гэгшэ зорюута Москва ерэбэ.

Т. СТРЕКОВСКАЯ,
ТАСС-ай корр.

ДОБТОЛГЫН ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР

...бриин 25-да «Днепр» гэжэ ...ийн сэрэгэй һуралсал тон ...ватай үедөө орожо, сэрэ...«дайшалхы» ябуулгануудаа «зүүн талын» хуурай газа...ануудта «баруун талыңгаа» ...гын газарта добтолжэ захаа...

...ний һургуули хүтэлбэрилэгтэй үгэһэн заабариин ёһоор, эдэ...дэ «эсэргүүсэгшэд» сентябрь-24-нэй 24 час болотор бэе ...гынуул табиха ёһогүй байн...ангаэ үнгэрэгшэ һүниндөө ...шад нүгөө талынхид тухай...ухала хэрэгтэй мэдээнүүдые ...армиин штабуудые хангаад, ...гүр болохо тээшэ хөёр талын ...нуул, мүн командалгашаа...ынгөө сэрэгүүдэй ябуулгаа...р тэнсүүлэн тааруулһан бай...

...ехэ сохилтын болохо шэглэл ...байһан зүүн талынхидай мо...ралгын дивизинүүдэй нэгэ...хэһэн добтолгын хойноһоо комбинадай соёлой байшанда болоо.

Буряад ороной экономико болон соёл культурын үнгэрһэн 50 жэл соо хурдан түргэнөөр хүгжэһэн тухай тэндэ мяха-консервын комбинадай парткомой секретарь нүхэр Шитиков, барилгашан нүхэр Гомбоев, республикын культурын министрэй орлогшо нүхэр Миронова хөөрэбэд. Тинхэдээ хани халуун үгтамжын уулзалгануудтушаа онсо тогтожо, нүхэр Миронова районой ажалшадта баясхалан хүргэбэ. Соёлой худэлөмэрилэгшэд социалис культурын туйлалтануудые хүн зонойнгоо дунда улам эдэбхи абьяас ехэтэйгээр нэбтэрүүлжэ байха юм гэжэ мэдүүлбэ.

Үнгэрһэн неделиин дүнгүүд тушаа КПСС-эй Октябрьска райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр А. Д. Чукаевай үгэ-тобшолол һонирхолтой байба.

— Республикын оюун бэлигтэн манай райондо айлшалха зуураа, совет искусство, литература үргэнөөр нэбтэрүүлбэ, ажалшадые өөр өөрынгөө зохёолнуудтай таниллыхид авиациин дэмжэлгэтэйгээр урдаһаань айхабтар хүсэтэй контрдобтолго хэжэ оробо. Хөёр талын авиациин шадамар бэрхэ, эршэмтэй ябуулгануудые тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Һүүлэй үе болоходо добтологшод диилэхэ тээшээ болоод. обороно һэтэ сохигдоо һэн.

Удаа тээнь болоһон добтолгын үедэ тусхай түхеэрэгдэһэн газарта дайшалхы патронууд болон һомонуудаар буудажа, мото-буудалгын һургуули хэгдээ.

Буу зэбсэг, артиллери, миномёт, танкнууд, мүн танк буудаха реактивна һомо хэрэглэхэнээ гадна, энэ сэрэгэй һургуулида авиаци хабаадалсажа, айхабтар шангаар бомбодоһон байха юм. Тиихэдээ сэрэгүүд дайшалхы техникэ болон буу зэбсэгээ һайнаар шудалһан эрхим мэргэжэл харуулаа.

Д. ДМИТРИЕВ,
ТАСС-ай тусхай корр.

«Днепр» гэжэ сэрэгэй һуралсал. сентябриин 25.

...од литература, искусствын недели

...ЕХЭ АМЖАЛТАТАЙГААР

...ет засагай тогтоһоор 50 жэ...ин үгтуулан, Улаан-Удын Ок...ска райондо литература, не...ыын недели боложо дүүрэбэ. ...ой ордеято оперо, баледэй, ...болон буряад драмын театр...ин артистнууд, республикын ...гэбэлшод Үдын урда бэеын ...тоно томо предприятнууд...ралсалай газарнуудаар ...

...ын, бууһан лэ газартань ...е хүн зон хани халуунаар ... Энэнь Октябриин революци...аша түһаар ород, буряадуу...ин нүхэсэлэй улам хүсэтэй...ижэһэнине, ленинскэ на...ьна политикын бүрин түгэ...ие дахинаа гэршэлэн ха...

...ноэнэй баазын клубта ород ...удай наадахада. Талыны ...ин ажалшадта оперо, бале...ристнуудай айлшалхада гү, ...дахи ГПТУ-да буряад дра...театрайхидай ерэхэдэ, эмар ...хюун уулзалгануудболо...ооно!

...ратура, искусствын неде...үргэхэхэ уулзалга мяханай

...суулба, улам ургажа байгаа мэргэжэл шадабаряа харуулжа, хүн зоноо баясуулба.

Гадна соёлой талаар ажалшадай эрилтын улам дээшэлһэниие оюун бэлигтэднай элеэр хараба ёһогой, —гэбэ. Тиин энэ долоон хоногой турша дотор уран зохёолшодой, артнетнуудай аша үрэ ехэтэйгээр худэлһые тэмдэглэн, КПСС-эй Октябрьска райкомой, райсоведэй зүгһөө бүхы уран зохёолшодто, артистнуудта баясхалан хүргэжэ, саашадаа тэдэнэй улам абьяастайгаар худэлхыень, тиихэ зуураа уран һайханай бүлгэмүүдтэ улам даамай һайнаар туһалхыень, арад зоной дундаһаа шэнэ бэлигтэниие элирүүлхэ хэрэгтэ хамһалсахыень хүсэбэ.

Үнэхөөрөөшье манай творческо коллектив бүхэн иимэ аргатай. Энэнь зүүн зониие культурно-эстетическэ талаарнь хүмүүжүүлхэдэ аргагүй ехэ туһа нэмэрн болохо һэн.

— Манай ажалшад оюун бэлигтэнээрээ уулзажа сэдьхэлээ ехэтэ ханаба. Һайн даа!—гээд нүхэр Чукаев үгынгөө түгэсхэлдэ хэлээ.

...ҮРҮҮШЫН ...ЭМЭГЛЭЛ

Республикымнай ниислэл — Улаан-Удын Железнодорожно районой Октябрьска үйлсын 12-дохи гэрэй ханада «Залуушуул Сибириин баялиг ашаглана» гэһэн удхатай ехэ зураг урлагдаһан байна. Энэ хадаа Ленинград хотын уран зураашад В. П. Лащинин, Е. Ф. Трикот гэгшэдэй урлан бүтээһэн манай городгохи түрүүшын шэмэглэл болоно.

Тэрээн дээрэ революциин һүлдэ образуудаар залуу буряад басаган хүбүүн хөёрой хүреэлэгдэнхэй байхые харанабди. Доогуурнь геологууд, барилгашад, монтажникууд, энергетикүүд болон металлургнуудай эмхитэй жагсаал, эршэтэ ажал харуулагдана.

Энэ зурагаар шэмэглэгдэһэн гэрэй дэргэдэхи талмай Совет засагай 50 жэлэй нэрэмжэтэ сэсэрлиг болгогдохо юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Октябрьска үйлсын 12-дохи гэрэй зурагтай хана.

В. МУЛЛЕР.
Авторай фото.

АГУУЕХЭ ӨКТЯБРЬ БА МҮНӨӨ САГАЙ НАЦИОНАЛЬНО-СҮЛӨӨРЭЛГЫН РЕВӨЛЮЦИНУУД

Империализмда мүлжэгдэһэн бүхы арадуудые сүлөөлхэ гол зам нээжэ үгэһэн Октябриин революциин 50 жэлэй агууехэ ойе бүхы түрүү хүн түрэлтэн тэмдэглэжэ байна.

Октябриин социалис революци дэлхэйе үндэһөөрнь хубилгаха хэрэгэй эхи табиһан байна. Энэ революци колониальна арадуудай хуби заяанда гүн ехэ нүлөө үзүүлээ юм. Октябриин хубисхалай илаһанай удаа империализмын колониальна ёһо гурим зуришэлдөөндэ орожо эхилээ һэн. Россидахи революциАзи болон Африкын угаа олон арад түмэниие империализмда эсэргүү тэмсэлэй үргэн ехэ урасхалда хабаадуулаа. Капиталис метрополинуудай ара талынь найдамтай газар байһан колонинууд мүнөө эдэбхитэ революционно хүсэлүүд болонхой.

1. Колониальна ёһо гуримай һандаран һалалга

Октябриин хубисхалай плаһанай удаа национально-сүлөөрэлгын худэлөөн түүхын гол замай хажуу тээхэнэ хүгжэжэ байдаг худэлөөн байхаяа болёо һэн. **Россин худэлмэришэн анги таряашадтай холбоо барисаа байгуулан, дэлхэйн капитализмда эсэргүү тон ехэ сохилто Коммунис партиин ударидалга доро анха түрүүн хэз.** Тиигэжэ Россин худэлмэришэн анги бүхы дэлхэйн худэлмэришэн ангиин үмэнэ, национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй үмэнэ интернациональна угаа ехэ уялгаяа дүүргэһэн юм.

Октябриин революци Баруунай пролетариат Зүүн ороннуудай мүлжэгдэһэн арад түмэн хоёрой хоорондо өөрэ онсо хүүргэ байгуулаа юм. Империализмда эсэргүүсэн тэмсэлэг бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ гэһэн Ленинэй хараа суртал мүнөө бодото дээрээ бэелүүлэгдээ. Мүнөө сагай гурбан ехэ революционно хүсэн, мүндэлэн мандаһан социалис гүрэн, Европо болон Америкын худэлмэришэн анги ба национально-сүлөөрэлгын худэлөөн—империализмда эсэргүү тэмсэлэй нэгэ ниитэ хүсэ ехэтэ урасхаал бии болгоо.

Дэлхэйн, илангаяа колониальна дэлхэйн политическэ карта һүүлэй 50 жэл соо эрид хубилаа. «Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр империализмын ниитэ дээрээ һуларһан, дэлхэйн социалис байгуулалтын бүридэһэн, худэлмэришэнэй болон демократическа худэлөөнэй хүсэн түгэсөөр хүгжэжэ байһан ортон байдалда империализмда эсэргүү шэглэлтэй национально-сүлөөрэлгын революциннуудай сохилто доро—арадуудые мүлжэн дарладаг капитализмын колониальна ёһо гурим һандаран һалаа. Урдын колониальна ёһо гуримай ороондо бээ даанги 70 гаран национальна гүрэн бии болоо» («Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэл» гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүд).

Дэлхэйн революционно хүсэнүүдэй бэе бэедээ туһалалсан сохилто хэһэнэй ашаар империализмын колониальна ёһо гурим нэн түрүүндэ политическэ талаараа хамхаран һалаа. Азида, Африкада, Латиин Америкэдэ—урдань колониальна империин байһан газарнуудта бээ дааһан гүрэнүүд бии болоо. Хариинхидай эзэрхэлгэ доро арадуудайнь зобожо тулижа байдаг багахан олтирогууд—колонинууд үшөөл үлэхэй. **Колони зандаа үлэһэн газарнуудта хамта дээрээ 40 миллионһоо үсөөн гэхэ гү, али дэлхэйн хүн зоной нэгэ процентнь ажаһууна. Октябриин революциин урдахана бүмбэрсэг дэлхэйн хүн зоной 70 гаран процентнь колони, колони шахуу ороннуудта ажаһуу-һан юм гэжэ һанаулхада болохо.**

Тиимэ болохоороо, **дэлхэй дээрэ тон ехэ хубилалта болоо. Урдань хариин эзэрхэлгэ доро тулижа байһан дэлхэйн олонхи хүн зон гүрэнэй талаар бээ даанхай байдалтай болоод, дэлхэйн хуби заяа шиидхэхэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана.**

2. Экономикыншье талаар бээ даанхай болохын түлөө

Политическэ талаараа («түрүүшын») бээ даанги байдал туйлалтаар колониализмда эсэргүү тэмсэлэй түгэсэхэгүй байһыень хүгжэжэ байгаа ороннуудай арадууд ойлгоно. «Экономическа талаараа сүлөөрэлгые хэрэгсээнгүй, национальна сүлөөрэлгэ тухай хэлэнэт... Харин үнэндөө экономическа сүлөөрэлгэ гол шухала юумэнь ха юм» гэжэ В. И. Ленин буржуазна үзэл номногшодые шангаар шүүмжэлһэн байдаг.

Ушар тиимэһээ Азиин, Африкын ба Латиин Америкын олонхи ороннуудай политическэ бээ дааһан байдалтай болоһые ехэхэн удха шанартайда тоолохо зуураа, **национально-сүлөөрэлгын революци гээшэ политическэ бээ дааһан байдалтай бололгоор түгэсэдэггүй** гэжэ марксистнар-ленинецүүд тоолодог байна. Хэрбээ энэ революци социальна, экономическа гүн ехэ хубилалтануудые хэзээ үй һаа, үндэһэ яһатанай хүгжэлтэй гол шухала зорилгонуудые шиидхээгүй һаа, политическэ галаараа бээ даалга нэрэ зүүһэн, бээ мэхэлһэн ябадал болохо байха.

Мүнее үедэхи национально-сүлөөрэлгын худэлөөн хүгжэлтынгөө шэнэ шатада ороо. Хэрбээ урдань энэ тэмсэлэй гол хүсэниинь хари газарай колониальна ззэрхэлгэ усадхалгада, национальна гү, али гүрэнэй талаараа бээ даалгада зорюулагдаг байгаа һаа, харин мүнөө экономическа болон социальна ажабайдалдань ехээр шурган ороһон колониализмын хойшолонгуудые усадхаха гол зорилго урдаа табина.

Научно-техническэ революциин тон түргэнөөр хүгжэжэ байгаа мүнөө сагта Азиин, Африкын ба Латиин Америкын олонхи ороннуудай экономическа талаараа угаа ехээр үргэлжэлэн газарнууд байһаараа. Дэлхэйн хуа зоной хахадайнь ажаһуудаг, хүгжэжэ байгаа эдэ зүүн орон ба газарнууд бүхы дэлхэйн промышленна продукциин миил 10 процентые үйлэдбэрилнэ. Тус ороннуудай арад зон урда мэтэ үлэсхэлэн хөёһоор ажаһууна. XX жэлэй тэн багта газар дэлхэй дээрэхи 3,3 миллиард хүн зоной 2 миллиарднь саг үргэлжэ үлдэжэ ядаржа ябаһаар. Энэнь колониализмын хойшолонгуудболоно.

Эдэ ороннуудые түүхэй эд үгэдэг газар зандань үлөөхын тула экономикынь хүгжэлтые империалис гүрэнүүд үни удаан саг соо зорюута һаатуулжа байгаа юм. Тиигэжэ эдэ ороннуудай үйлэдбэрилгын хүсэнэй хүгжэлтэ ехээр һааташоо. Тиимэһээ **национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй мүнөөнэй шатын гол зорилгонь — социально-экономическа байдалай талаар хэгдэхэ хубилалтануудболоно.**

3. Ороннуудай хүгжэхэ гадаадын таатай эрхэ байдал

Хүгжэжэ байгаа ороннуудтахи арадуудай экономикын талаараа бээ даанхай байдалтай болохын түлөө амжалтатайгаар тэмсэхэдэнь, дэлхэйн социалис байгуулалтын бии болоод байһан ушар тэдэнэртэ гаргаадын таатай һайн арга нүхэсэл хангаа. Социалис ороннуд хүгжэжэ байһан эдэ гүрэнүүдтэ морально-политическэ, дипломатическа дэмжэлгэ үзүүлнэ. Советскэ Союзай, бусад социалис ороннуудай дэмжэлгые өөһэдынгөө үнэн зүб тэмсэлдээ хэрэглээгүй нэгэшье гүрэн Азида, Африкада, Латиин Америкэдэ байхагүй.

Морально-политическэ, дипломатическа дэмжэлгэтэй хамта сэрэгэй-политическэ туһаламжа, мүн материальна туһаламжа национальна талаараа бээ даанхай байдалгай болохын түлөө, тэрээнээ баталан хамгаалхын түлөө тэмсэгшэ ороннуудта үзүүлэгдэдэг.

Ази, Африкын олонхи ороннуудай политическэ талаараа бээ даанхай болоод, экономикын талаар бээ даахын түлөө тэмсэжэ байгаа мүнөө сагта **социалис, сүлөөрһэн ороннуудай хоорондохи экономическа, научно-техническэ ба соёлой түгэс харилсаа холбоон угаа ехэ удха шанартай болобо.**

Хүгжэжэ байгаа ороннуудай ажахые түргэнөөр саашадань хүгжөөхэ үндэһэ һуури боломоор экономикын шиидхэхы һалбаринуудые байгуулха хэрэгтэнь социалис ороннуд ехэ туһа тэдэнэртэ хүргэнэ. 1966 оной январиин 1-нэй байдалаар, гансахан Советскэ Союз хүгжэжэ байгаа ороннуудта 4 миллиард түхэриг урьһаар үгөө юм.

Тиимэ болохоороо, **дэлхэйн социалис байгуулалтын оршон мандажа байһан ушар национально-сүлөөрэлгын революциннуудай мүнөөнэй программануудай бэелүүлэгдэхэ тон таатай һайн уласхоорондын эрхэ нүхэсэл хангана.**

Олохон ороннуудтахи национальна буржуази колониализмда эсэргүү тэмсэлые толгойдог байһаниинь мэдээжэ. Тиигээд национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй хөёрдохи шагада национальна буржуази ниитын хүсэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэнь болоо. Засаг барижа байһан национальна буржуази капитализмые түргөөр хүгжөөхэ гэжэ ороолоно. Феодализмын үлэгдэлнүүдые удаа дараалан усадхаал һаа, энэ зорилгонь бэелүүлэгдэхэ аргатай. Реформонуудые бэелүүлһэнэй эсэстэ феодал-помещигууд мэтын этэгээдүүдэй экономическа хүсэ шадалыньшье, тэрээнһээ уламжалан политическэ нүлөөниинь шилээд һулараа. Зүгөөр национальна буржуази феодал, феодалшуу этэгээдүүдтэй үшөөл холбоо барисаатай байһаар. Энэнь феодалнуудта эсэргүү аграрна эрид хубилалта хүсэл ехэ дэлисэтэйгээр бэелүүлхэдэнь хэдэн ороннуудта һаад ушаруулна.

Элдэб ороннуудта аграрна реформонуудые бэелүүлхэдэ национальна буржуази билдагуушалдаг, дотоодын хархис этэгээдүүдтэй үгэсэлэг байһанаа харуулна.

Политическэ бээ даанхай байдалаа бэхижүүлхын, экономикын талаар дулдыданги бэшэ байдалтай болохын тула хүгжэжэ байгаа ороннуудай ударидагшанар промышленностьдаа гүрэнэй сектор байгуулха шэглэл шэлэн абадаг болонги. Промышленна хүгжэлтэгүйгөөр элэн һалбаритай экономико байгуулхын аргагүй гэжэ тэдэнэр ойлгоно. Ороноо индустрижүүлхэ энэ шэглэлэй зарим тэды үрэ дүн харагдана. Жэшээнь, Индиэ гурбан табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлһэнэй аннаар промышленна үйлэдбэриинь хөёр тахин ехэ болоо.

Зүгөөр хүгжэжэ байһан ороннуудай экономикын талаар дулдыданги байдалаа дабан гаталхын тула эдэ ороннуудай мүнөө туйлаһан промышленна хүгжэлтынь темп тон бага байна. 60-аад оной эхиндэ капиталис дэлхэйн болёосоруулдаг промышленностьдахи гүрэнэй сектор миил 5 процент эзэлдэг байһан. Тиимэ болохоороо, хүгжэнги капиталис ба хүгжэжэ байһан ороннуудай хоорондохи экономическа хүгжэлтынь илгаа тон ехэ байһаар. Хэрбээ хүгжэжэ байгаа ороннуд промышленна продукцияа жэл бүхэндэ 5 процентээр үргүүлбал, энэ ехэ алгасаагаа аяар 300 жэл соо гаталаад, хүгжэнги капиталис ороннуудай зэргэлэ ороохо гэжэ экономистнууд тоолон тэдорууллаа. Иимэ бирагүй тулюурхан хүгжэлтын замтай арад зон эбсэхэ аал?

Арад зон капиталис хүгжэлтэһөө дураа гутажа, капитализмһаа ондоо, ниитын хүгжэлтын шэнэ зам олохо гэжэ ехээр оролдодог болонхой. Энээнһээ уламжалан, эдэ ороннуудтахи социальна зүрилдөөнүүд хурсадана. Хүгжэжэ байгаа ороннуудтахи буржуазна хүтэлбэрилэгшэдэй дурадхаһан ниитын хүгжэлтын зам гүн-ехэ зуришэлдөөндэ ороод, капитализмда эсэргүү эрмэлзэл арад ниитын дунда ургаи дэлгэржэ байна.

4. Мүнөө үедэхи хүгжэлтын капиталисбэшэ зам

В. И. Ленин национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй саашахи хүгжэлтэ тухай хэлэхэ зуураа, колониализмда, империализмда эсэргүү Зүүн зүгэй арадуудай тэмсэл, капитализмда эсэргүү, национальна болон социальна талаарнь хүниие сүлөөлхын түлөө тэмсэл зайлашагүй болохо гэжэ душэ гаран жэлэй саана тэмдэглэн заадаг байгаа.

Национально-сүлөөрэлгын революциннуудай социалис революци болотороо хубилан хүгжэлгэ ехэ өрёо хэрэг юм. Энэ хадаа зүн дэгээн болошодог хүгжэлтэ бэшэ, харин бүхы түрүү хүсэнүүдэй, арад ниитын туйлай ехэ ороолдолго гаргаһанай ашаар болодог хүгжэлтэ. **Пролетариадай революцида ороохо** түхэл маяг бэдэрэн олохо гү, али тэрээндэ **дутэлүүлэн асарха** хэрэгтэ... бүхы хүсэнүүдээ, бүхы анхаралаа хандуулха...» (Түтэс суглуулбари, Зохёолнуудай 41-дэхи том. нюур 77) гэжэ В. И. Ленинэй хэлэһэн һургаалые марксистнууд-ленинецүүд бэелүүлхэ гээд ходо ороолодог байһан, энэ зорилго мүнөө илангаяа шухала болоод байна.

Мүнөөнэй национально-сүлөөрэлгын революциннуудулам бүри капитализмда эсэргүү шэглэлтэй боложо байна. Гэхэтэй хамта энэ хүгжэлтые хүсэд ударидан бэелүүлхэ ниитын хүсэн, тодорхойлон хэлэбэл, хүгжэжэ байгаа ороннуудтахи хүдэлмэришэн анги олон түмэнэй политическэ ударидатшань болотороо ургаадүй байһаар. Мүнөөнэй национально-сүлөөрэлгын революциин онсо илгаань, гол зүрилдөөниинь иимэл байна.

Иимэ байдалда элдэб ангиин хүсэнүүдые үргэнөөр нэгдхэдэг **революционно** гү, али **национальна демократи** политическэ ажабайдалай түрүү зэргэлэ гаргана.Ази ба Африкын хүгжэжэ байһан хэдэн ороннуудта (ОАР-та, Бирмэдэ, Сириндэ, Малида, Алжирта, Гвинейдэ, Браззавиль ниислэлтэй Конгодо) революционно гү, али национальна демократи бии боложо, хүгжэжэ байна. Эгээл энэ зүйл мүнөө үеын революционно тэмсэлэй шухала нэнэ хубинь болоно.

Национальна демократи хото, худөөгэй (таряашад) жэжэ буржуазиһаа бүридэдэг гэжэ эдэ ороннуудай дүй дүршэл харуулна. Мүнөө сагта түргэнөөр үргажа байгаа худэлмэришэн анги революционно-демократическа нэгэдэлдэ ороолоно. Политическэ хүсэн бэлэгшо революционно демократи национальна хүгжэлтын шухала зорилгонуудые эрид шууд шиидхэхэ аргатай юм. Национальна капиталай ябуулгын дэлисые ехэшэгээр хизаарлаад, гүрэнэй ехэ секторые байгуулхатай хамта, тэрэ демократи империализмтай холбоо барисаагаа таһална. Ушар тиимэһээ экономическа эрид хубилалтануд хамтархадаа, экономическа эрид эрьесын эхин, социальна революциин эхин болоно ха юм.

Национально-сүлөөрэлгын революциин социалис революци болотороо хүгжэлгын амжалта энэ худэлөөндэ арад ниитын хэр олоороо хабаадаһанһаа дулдыдаг байна.

Империализм, түбхын түрүүндэ США-гай империализм, национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй гол дайсан байһан юм, тиимэ зангаараал үлэнэ. США-гай империализм лэ дотоодын хархис хүсэнһөө үндэһэлэн эдэб үгэсөө, урбалтануудые эмхидхэнэ, үндэһэ яһатанай хоорондохи атаа мэеэ һүүжэрөөнэ, тиигэжэ хархис национализмын дэбэрэн гаралгада туһална, сүлөөрһэн гүрэнүүдэй хоорондо газарай түлөө арсалдааануудай гараха ябадал тухиран үүдхэнэ.

Буу зэбсэг хэрэглэн, сүлөөрһэн ороннуудай хүгжэлтые зогсоохо һэдэлгэнүүд хэгдэнэ. Иимэ һэдэлгэнүүдэй хэгдэхые Вьетнамда, Дутын Зүүн зүгтэ харанабди. «Израилиин эзэрхэг туримхэй добтолго халаа национально-сүлөөрэлгын худэлөөнэй отрядуудай экономическа түрүү ёһоной шэнэдхэлгэнүүдые хэхэ замда ороһон. империализмда зуриһэн политика бэелүүлдэг түрүү араб гүрэнүүдтэ эсэргүү уласхоорондын империализмын эгээн хархис хүсэнүүдэй, түрүүшын эзэлжээндэ США-гай, хорото ябуулгын үрэ хойшолон болоно» гэжэ КПСС-эй ЦК-гай июниин Пленумэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Социализм тээшэ хүгжэбэл—социальна дэбжэлтэ туйлагдаха, национальна талаараа бээ даанхай байдал бэхижүүлэгдэхэ гэжэАзи ба Африкын арадуудулам тодоор ойлгодог боложо байна. Энээнтэй дашарамдуулан, социалис ороннуудай дүй дүршэл тэдэнэртэ илангаяа шухала болоно.

Проф. Г. КИМ.

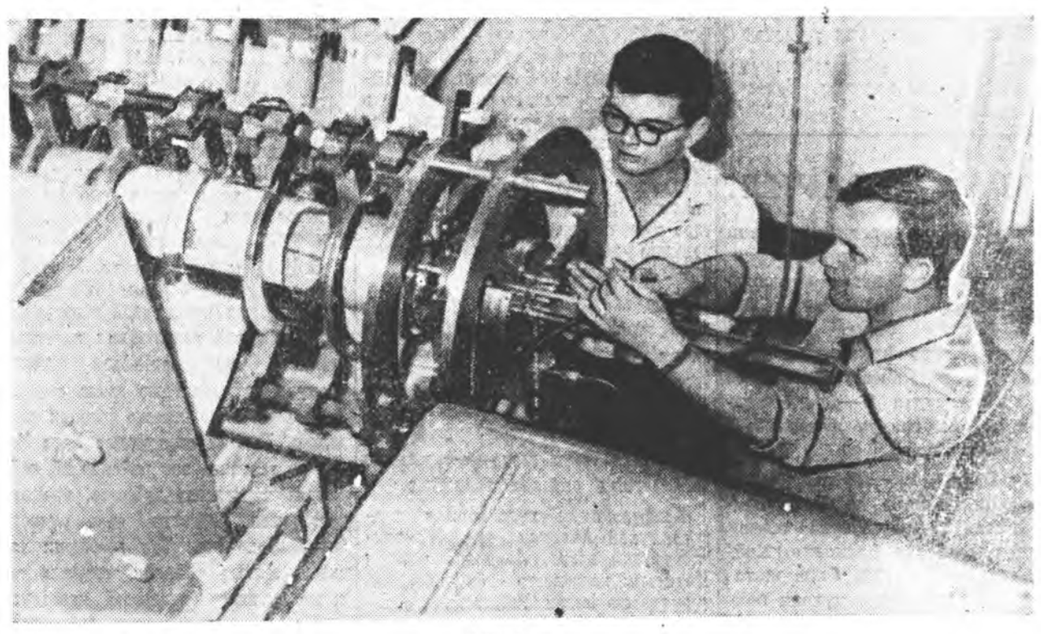

Новосибирскын университедэй ахалагша курсын студентнууд СССР-эй Науканууудай академиин Сибириин отделениин ядерна физикын институдай лаборатори соо практика гарана. Тэдэнэр олон янзын туршалганууудые хэлсэжэ, олон юумэ мэдэжэ абана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбадахи курсын студент Владимир Семенов (зүүн гарһаа), ахалагша лаборант Юрий Козьминых гэгшэд түхеэрэлгэ тодхожо байна.

ТАСС-ай фото.

УНШАГШАДАЙ ДУНДА ГАЗЕТЭ, ЖУРНАЛНУУДЫЕ ЗАХЮУЛГАДА ТУҺАЛХА СОВЕДЭЙ, ХЭВЛЭЛ ТАРААХА ОЛОНИИТЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ, ПОЧТАЛЬОНУУДАЙ, „СӨЮЗПЕЧАТИИН" РАЙОННО БОЛОН ГОРОДСКОЙ АГЕНТСТВЭНҮҮДЭЙ БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ КОНКУРС

«Буряад үнэн» газетые уншагшадай дунда олоор тараахын, айл бүхэнэй газетэ захижа абахын түлөө конкурс соносхогдобо.

Газетэнүүд, журналнуудые захюулгада туһалха соведүүд, хэблэл тараахa олониитын түлөөлэгшэд, почтальонууд, «Союзпечатиин» районно болон городской агентствэнүүдэй бүхы хүдэлмэрилэгшэд энэ конкурсдо хабаадаха.

Конкурсдо илажа гараһан, шалгарһан түрүүшүүлдэ шан олгогдохо.

Шанда хэн хүртэхэ эрхэтэйб гэхэдэ:

а) колхоз болон совхозой буряад айл бүхэндэ гү, али арбан хүн бүхэнэй нэгэндэнь жэлэй гү, али адагынь хахад жэлэй болзороор «Буряад үнэн» газетэ захюулһан, хэблэл захюулгада туһалха ниитын соведэй хүтэлбэрилэгшэд;

б) аймагайнгаа буряад зоной 1000 хүн бүрнин 100 хүн бүхэндэнь 100 хэһэг «Буряад үнэн» газетэ жэлэй гү, али адагынь хахад жэлэй болзороор захюулһан, «Союзпечатиин» аймагай агентствын начальник;

в) 100 хэһэг (экземпляр) «Буряад үнэн» газетые жэлэй гү, али адагынь хахад жэлэй болзороор захюулһан почтальон, хэблэл тараахa олониитын түлөөлэгшэ.

Конкурсдо илагшадта нимэ шагнал хараалагданхай:

25—25 түхэригэй нэгэдэхи табан шан,

20—20 түхэригэй хоёрдохи арбан шан,

15—15 түхэригэй гурбадахи арбан табан шан.

«Буряад үнэн» газетын редакци.

БАЯРТАЙ, СПОРТИВНА ЗУН!

Спортивна зунай сезоной дүүрэлтэдэ зорюулагдаһан республикын хүнгэн атледүүдэй мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэргэгдэбэ. Гэбэшье Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан профсоюзно-комсомольско кросстo спортивна бүлгэмүүдэй хүрдан гүйгөөшэд октябриин 1-дэ дахинаа хабаадаха байна.

Дээрэ дурсагдаша мүрысөөндэ «Спартак», «Ажалай резервнүүд», «Буревестник», «Труд», «Локомотив» гэхэ мэтэ спортивна һайн дурапай бүлгэмүүдэй, мүн авиационно заводой «Забайкалец» гэжэ спортклубан спортсменүүд хабаадалсаа юм.

Тинхэдэ «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэдэй энэ мүрысөөндэ хабаадалсаагүйнь гайхалтай. Юуб гэхэдэ, республикын суглуулагдамал командада нэгэтэ бэшэ оруулагдадаг шадамар бэрхэ спортсменүүд хүдөө нютагуудта олон юм. Тэрэшэлэн «Динамо» бүлгэмэй, мүн сэрэгшэдэй түлөөлэгшэдые мүрысөөнэй талманда мүн лэ харабагүйбди.

Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, эдэ мүрысөөнүүд спортын «гол» болохо хүнгэн атлетикын манай спортивна бүлгэмүүдтэ, предприяти болон эмхинүүдэй физкультурна бүлэгүүдтэ һулаараг табигданхай байһые харуулба.

Хоёрдохёор, манай хүнгэн атледүүдэй шадабари хүнгэлтынгөө доодо шатада байна. Тиниһэ тинтэрээ республика доторнай түсхай дээдэ, дунда эрдэмтэй хэдэн арбаад тренер хүдэлжэ байха юм. Гайхалтай.

80 метрэй зайда эхэнэрнүүдэй урилдаагаар мүрысөөнүүд эхилээ һэн. Энээндэ 13.2 секунда саг харуулһан «Спартак» бүлгэмэй Снопкова гэгшэ түрүүлбэ. Снопковагай харуулһан саг дурсагдагша зайда 3-дахи разрядай нормые арай шамайл үлүүлээ болоно ха юм. Хоёрдохи һуурида гараһан Перепедко «(Ажалай резервнүүд») 13,9 секунда саг харуулаа.

100 метрэй урилдаанда эрэшүүл соohoo Альберт Штессель («Буревестник») эрхим дүн харуулаа. Тэрэнэй саг 11.2 секунда байба. Хоёрдохи ерэһэн, мүн лэ «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Рассадин 11,3 секунда соо гүйгөө. Штессель Рассадин хоёр 200 метртэ урилдахадаашье, урда мэтэ һууринуудые эзэлһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда 100 метртэ болоһон урилдаанай түгэсхэлдэ 13,3 секунда саг харуулһан Викторова («Буревестник») Буряадай АССР-эй 1967 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

200 метртэ урилдаһан эхэнэрнүүд соohoo «Забайкалец» гэжэ спортклубай түлөөлэгшэ Кондакова эрхимлээ. Тэрэнэй саг 28,6 секунда. «Буревестникэй» түлөөлэгшэ Мусарина Кондакованаа багахаанаар гээгдэжэ ерээ.

400 метртэ Грудинина («Спартак») 1 минута 03.0 секунда, тинхэдэ Утенкова («Буревестник») 800 метртэ 2 минута 31.6 секунда саг харуулаа һэн.

800 метрэй урилдаанда Мурзин Гичевичус хоёрой хоорондо шанга тэмцэл болоһон байгаа. Тиигэжэ Мурзин 2 минута 01.3 секунда сагтайгаар түрүүлһэн байна. Гичевичус 00.2 секундаар гээгдээ.

1500, 5000 метрэй урилдаануудта Владимир Цыреновые хүсэхэ спортсмен байбагүй. Тэрэ байгша оной республикын чемпион болохо ёһоороо болоо. Владимир Цыренов Ленинград болон Россин эрхим гүйгөөшэдэй нэгэн юм. Тэрэ 1500 метртэ 4 минута 05.3 секунда. 5000 метртэ 14 минута 51.9 секунда саг харуулһан байна.

Диск шадэлгээр, ядро тулхилгөөр, харайлгаар эхэнэрнүүд болон эрэшүүлэй эрхим дүн харуулаа. Тэрэнэй саг 11.2 секунда байба. Хоёрдохи ерэһэн, мүн лэ «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Рассадин 11,3 секунда соо гүйгөө. Штессель Рассадин хоёр 200 метртэ урилдахадаашье, урда мэтэ һууринуудые эзэлһэн байна.

Эхэнэрнүүдэй дунда 100 метртэ болоһон урилдаанай түгэсхэлдэ 13,3 секунда саг харуулһан Викторова («Буревестник») Буряадай АССР-эй 1967 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

200 метртэ урилдаһан эхэнэрнүүд соohoo «Забайкалец» гэжэ спортклубай түлөөлэгшэ Кондакова эрхимлээ. Тэрэнэй саг 28,6 секунда. «Буревестникэй» түлөөлэгшэ Мусарина Кондакованаа багахаанаар гээгдэжэ ерээ.

400 метртэ Грудинина («Спартак») 1 минута 03.0 секунда, тинхэдэ Утенкова («Буревестник») 800 метртэ 2 минута 31.6 секунда саг харуулаа һэн.

800 метрэй урилдаанда Мурзин Гайхалтай.

Андрей, Фёдор Чебуниныуудай дунда шанга тэмцэл үргэлжэлөө.

Һүүлшын 10-дахи мүрысөөн болохо—1500 метртэ урилдахадаа, Иван Утенков 4 минута 51,0 секунда саг харуулжа, 5667 очко абаад, 1-дэхи һуури эзэлээ һэн.

Андрей Чебунин дурсагдагша зайда тон һулаар гүнжэ, 6 очко алдаад, 2-дохи һуурида гараа. Федор Чебунинай харуулһан дүн спортын 1-дэхи разрядта 9 очкогоор дутаха байна. Харин И. Утенков А. Чебунин хоёр 1-дэхи разрядай нормые үлүүлэн дүүргээ.

Команданнуудай дунда согсолходо, 19036 очко абаһан «Буревестник» бүлгэмэй 1-дэхи команда түрүүшын һуурида гаража, дамжуулгын кубогта хүртөө. Хоёрдохи һуурида 16382 очкотой болоһон мүн лэ «Буревестникэй» 2-дохи команда гараа.

«Ажалай резервнүүдэй» спортсменүүд 3-дахи һуурида хүртөө. Тэдэнэр 16068 очкотой.

4-дэхи, 5-дахи һууринуудта түригдэһэн «Спартак», «Локомотив» бүлгэмүүдэй хүнгэн атледүүд эдэ мүрысөөнүүдтэ һажалуур һулаар хабаадаба гэжэ тэмдэглэмээр.

Н. ИВАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эрэшүүл 800 метрэй урилдаанда.

Владимир Цыренов 5000 метртэ түрүүлжэ ерэбэ.

Түрүүшын гурбан һууринуудые эзэлэгшэд: Евдокия Ли (дээдэ табсан), Н. Борисова (дунда табсан), И. Перепедко (доодо табсан) гэгшэд.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Октябрь ба хүдэлмэришэн хүнэй хүби заяан

ЛЕНИН ГЭҺЭН НЭРЭТЭЙДЭЭ ӨМОГОРХОНО

Граждан дайнай жэлнүүдтэ сэрэгшэд - интернационалистнууд Улаан Армиин зэргэдэ ябалсаһан юм. Тэдэнэр түрэл нютагаа бусаад байхадаа, өөһэдтөө дутэ, түрэл нэрэнүүдые үхибүүдтээ үгэдэг байһан. Ленин гэжэ нэрэтэй югослав горняк тухай очеркые АПН уншагшадтаа дурадхана.

Югославиин Адриатикын хойто зүгэй нэгэ городто үдэшэлэн тээ ерэбэбди. Нарада хүрилһэн шарайтай, дундуур наһанай хүнтэй тэндэхи засагай байшан соо уулзагдаа.

— Эндэ нухэр Ленин хүдэлдэг гү?—гэжэ асуубайди.

— Тиимэ. Тэрэтнай биб.

Юундэ ерэһэн тухайдаа Ленин Коциянчич гэгшэдэ хэлэжэ үгэбэбди. Тэрэ хумнай нэгэ бага хитэн алдаашье һаа, Октябриин революциин агуучехэ вождь, багшын нэрые хайшан гэжэ абаһан тухайдаа хөөржэ үгэхые арсабагүй...

* * *

Дэлхэйн түрүүшын дайнай эхилээд байһан ye. Истри нютагай горняк Иван Коциянчич дайнда мордоһон байгаа. Сэхыень хэлэхэдэ, тиимэ алалсаанда тэрэ дурагүй һэн: баяшуулай зурилдөөнэй түлөө юрын хүнүүд үхэнэ ха юм. Харин 1917 ондо Октябриин революциин илан мандахада, Иван Коциянчич олон юумэ ойлгоо. Ородой хүдэлмэришэдтэ Ленинэй хэлэһэн үгэнүүд гансашье Россин хүнүүдтэ бэшэ, мүн өөртэнь — Югославиин горнягта. тэрэнэй нухэдтэ сэха хабаатай гэжэ сэрэгшэ ойлгоо. Иигэжэ 1918 оной эхин багаар тэрэ Улаан Армиин зэргэдэ жагсаһан юм.

Улаантантай суг ябажа, Иван Коциянчич Совет засагые хоёр жэлдэ хамгаалалсаа. Тиигэжэ ябахадаа, Владимир Ильич Ленин тухай ходо һаналаг, агуу вождиие хараһайб гэжэ хүсэтэг байһан. Хүсэлынь одоошье 1918 ондо бэлээ. Петроградта болоһон митинг дээрэ В. И. Ленин улаан сэрэгшэд болон хүдэлмэришэдэй урда үгэ хэлэбэ. Югославиин шахтёр Ленинии хажууһаань хараба.

1919 ондо Иван гэртээ, Истри нютагаа бусаад, боксит малладаг уурхайда ажаллажа эхилээ.

1920 оной үбэл Коциянчичтанда хүбүүн түрэбэ. Тэрээндээ Ленин гэһэн нэрэ үгэхэ гэжэ эрэтэнһээ хэлсэгдэнхэй байгаа. Хүршэнэр, түрэл гарал, нүхэдынь гайхахыса гайхаба. Гайхаханьшье зүб даа. Юуб гэхэлэ, буржуазна Европодо «Ленин», «Октябрь» гэһэн үгэнүүдые хэлэхэнышье аюултай шэнги байгаа бшуу. Угайдхадаа Истри нютаг Италиин нэгэ хубинь байгаа. Тинхэдэ Италида фашизмыг һүжаржэ эхилһэн ye һэн.

Хүбүүндээ нимэ үндэр нэрэ үгэһэндөө эсэгэнь һанаагаа алдарбагүй. Церковьтэ ошожо, үхибүүндээ хэрээлэ зүүлгэхээ арсаһан юм.

Тэрэ сагһаа хойшо Коциянчичай гэр бүлэдэ хүндэ хүшэр үдэрнүүд тохёолдоо. Нэгэтэ һуни хэншьеб сонхо руунь бомбо шидэжэрхёо. Зөл болоходо, хэншье шархатабагүй. Хэтэржэ ерэхэдээ, гэрынь шатаажархиһан юм.

Коциянчичтаг ядахадаа Бабичи тосхон нүүжэ ошобо. Тэндэньшье амар заяа үзүүлээгүй. 1928 оной нэгэ һуни полициинхид ерээд, Иваниие хүлеэд, участогта абаашаһан.

— Энэ хэн бэ? Ленинэй эсэгэ гү?—гэжэ полициин ноён хоротойгоор асууба. Үнэндөө Ленин гэһэн нэрэтэй хүбүүнэй эсэгэ олон «нүгэлтэй» хүн болоо һэн. Октябриин үзэл сурталые олоной дунда нэбтэрүүлдэг «аюултай пропагандист» гэжэ тэрээн тухай хобуушад хэлэбэ.

Иван Коциянчич тэрэ һуниие заахашье мартаагүй. Иваниие шала дээрэ унагаагаад, буугай хүрзөөр ёборжо оробод, хожомынь тэрэниие хоёрдохи дабхарһаа нэрэжэ гаргаад, газаа хаяжархёо. Үглөодэрынь Иванай хүршэнэр ерэжэ, гэртэнь асарһан юм. Нимэ зоболон үзөөшье һаа, Иван өөрынгөө сэдьхэл бодол, үзэл сурталда үнэн зандаа үлөө.

Иванай хүбүүн Ленин эхин һургуули дүүргэһэнэй һүүлээр баян тарыашадай барлаг болжо, хоолойгоо тэжээһэн байна. Саашаа һураха, эрдэмээ дээшэлүүлхэ тухай һанахашье аргагүй: гэр бүлэнь ходо эдихэ юумэгүй, хоөһоршоод байдаг һэн.

Боксидай уурхайда эсэгэ хүбүүн хоёрой хүдэлжэ байха үеэр дэлхэйн хоёрдохи дайн эхилбэ. Агуучехэ Октябрь тухай эсэгэ хүбүүн хоёр хүнүүдтэ хөөрэдэха. 1942 оной эхин багаа партизануудтай холбоотой жо, хубүүниинь Коммунис шуулай холбооной гэшүүдэй гэдэ ороо.

1943 оной намар фашист Иваниие бараад, Дахау концлагерьта эльгээһэн юм. Үнэ улаан сэрэгшэ тэндэ совет нигуудтэй танилсан, фашистэй эсэргүү нюуса эмхиин г болоо һэн. Зүгөөр наһажаалаа тёр Илалтын ехэ үдэрые хубисгүй байба. Дайнай дүүгеэр гитлеровецууд тэрэниие маторидо галдаа юм. Тиигээд Иван Коциянчичай хүнгэн зам эндэ дүүрээ бэлэй.

Харин хүбүүниинь эсэгэнь мааг ябажа, коммунис гэгшэнуудые Истридэ эмхидхэлсэн, шистнуудта эсэргүү шэрүүн сэлдэ хабаадалсаа. Тэрэл бүдэрнүүдтэ эгээн һайхан, хүсэлынь бэелээ. Нютагайнгаа тийна ячейкын секретарь гү зүблөөн дээрэ нигэжэ хэлэбэ «Ленин Коциянчич Югославиин Коммунис партиин зэргэдэ дуугаар абтаба».

Иигэжэ 1943 оной нюдолоондо, Агуучехэ Октябриин жэлэй ойе үгтажа байһан партида ороо һэн.

Мүнөө Коциянчич нютаг ажаһууна. Хоёр басагатай.

Ехэ басаганиинь—медицин дээдэ һургуулиин студентка. Тэрэнэй нэрэ революциин түү Октябриие, Агуучехэ Ленинһануулна. Басагандаа Искра гэжэ нэрэ үгөө.

— Ленин багша миниий ядэ, намда хэнһээшье дутэ, тэй хүмнай,— гэжэ Коциянчич хөөрэнэ. — Ажалшан ардын вождьтой ангиин утаһаар боотой зэн гэшэбди. Ленин ударидаһан пролетаринарай гэн билэбди.

— Нимэ агуучехэ нэрэ ябахада, харюусалгатай гү?

— Тиимэ даа. Би эрэ арюун һайхаһаар абажа ябахуйсэдэгби. Миниий эсэгэ нааһаараа Ленинэй үзэл сурталые түлөө тэмсэжэ ябаа. Хэзээ нэгэ Москва ошоо һаа, Улаан талбайдахи Мавзолейдэ орожо, Ленинтэй нүгэдэхэб...

— Ленин гэһэн нэрэтэй омогорхоноб.

(АПН)

Хитадта боложо байһан үйлэ хэрэгүүд тухай

Хитадай Арадай Республикын төгтөөгөөр 18 жэлэй гүйсэхээ байһантай дашарамдуулагдажа, мүнөөдэр Пекиндэ уряа лозунгнууд толгогдоо. Хитад арадай бодото революционно туйлалтануудта түбэг таһаһан КПК-гай мүнөөнэй хүтэлбэрин «соёлой хубисхал» амжалтатайгаар хэгдэжэ байна гэһэн хэбэртэйгээр эдэ урланууд соогоо хэлэнэ. Мао Цзэдунай бүлэгэй гаргадаг бүхы документнууд шэнги эдэ урланууд Совет орондо харша будуулиг хардалгануудые хэнэ.

Мао Цзэ-дун «Хэнань, Хубэй, Хунань, Цзянси, Чжэцзян провинциинуудаар инспекциөөнө аяншалга хэзд, Пекин бусажа ерээ» гэзд эдэ үдэрнүүдтэ Синьхуа агентство соносхоһон байна. Хитадта мүнөө хэгдэжэ байһан «агуучехэ нэгэдэлэй» кампани гэдэгтэй һайндэрэй урда тээхи энэ аяншалгые хариин ажаглагшад хэлбоно. Энэ хадаа Мао Цзэ-дунай тала баригшадые нягтаар жагсааха, тэдэндэ эсэргүүсэгшэдые һуларуулха һэдэлгэ болоно. Доторой шанга тэмцэлэй боложо байһан тухай мүнөө хүрэтэр мэдээсэлнүүдэй абтажа байһан провинциинуудтахи байдал гэмгүй һайн гэжэ харуулхын тулада энэ аяншалга хэгдээ гэһэн һанамжнууд хэлэгдэнэ.

«Агуучехэ нэгэдэлэй» шуурата кампани Мао Цзэ-дунай тала баригшадай болон тэдэнлэ эсэргүүсэгшэдэй хоорондохи хунвэйбинүүд ба цзаофанинуудай хоорондохи тэмцэлэй һулараагүйе Хитадһаа информационно агентствэнүүдэй дамжуулһан мэдээсэлнүүд гаргажа үгэнэ. Тинхэдэ хэдэ хэдэн нютагуудта энэ тэмцэл шангадажа байнхай. Намнай тараагдаһан партийна организациинуудые ба засагай һунгамал органуудые һэлгэһэн эдэй бүлэгүүд, «нэгэдэмэл организациинууд» гэдэгүүдэй хүтэлбэрине гартаа абаха гэжэ ороодоно.

Дээрэнээ гаргагдаһан захиралтаар «агуучехэ нэгэдэл» бэелүүлхэ гээшэ ёһо тэдысэ хэгдэнэ гээд Хитадай провинциальна газетэнүүд мэдэрнэ. «Буржуазна можо бологшодые» эсэгэлэн һалгаахые «Жэньминь жибаогэй» удаа дараалуулан хэдэг урланууд энээн тухай гаргажа үгжэ. «Агуучехэ нэгэдэлтэй» дашарамдуулагдажа, Пекиндэ, бусад зарим городуудта болоһон демонстрациинуудай үедэ туласалдаанууд болоһон байна.

Һүүлшын мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Гуанчжоугай сэрэгэй засагаархид түмэр замай түбэй вокзалые хинэлта дороо абаа. Энэ вокзал июлиин эсэгэ хүрэтэр худалдаггүй, Уханьһаа зугадагшадаар дүүрэнхэй байһан юм. Мүнөө үедэ город соо намдуу байдал һэргээгдээ, зүгөөр «Гуандун провинциин зүүн талын хубида шанга туналдаанууд боложол байһаар» гэзд Франс Пресс агентство дамжуулна. Мао Цзэ-дунда эсэргүүсэдэг бүлэг шэнээр алаһан, хэнээһэн тухай Хитадай «Нэймэнгу жибао» газетэ дээсэнэ. Дотор Монголой Хөдөө гэжэ городто сентябриин 1-дэ «сүүд» боложо, хоёр хүниие сэлан алаха, гурбан хүниие улаан зор соо каторын түрмэдэ һуугаһэн шиидхэбэри гаргаа. Сүүлэгшэдэй нэгэн тэрэ дороо саалагдаһан байна. Газетэ хаалаа үүлэлгэшэдые «ревизионистнуудые» революцида харша этэгэдүүдэ нэрлэнэ, тэдэнэр «түрүүлэгшэ Маогой агуучехэ стратегическые ба тактикые таһалдуулха һэдэлгэ гаргаа баталан бэшэнэ.

Уран зохёолшо ба Пекиндэй орлогшо урдань байһан У Хань «Жэньминь жибаогой» главна редактор урдань байһан Дэн То, түүнэй Ляо Мо-ша бэеэ хорложо гэжэ мэдээсэнэн хуудаһанууд Бээжэуда няагдаһан байгаа гээд корреспондентнууд мэдээсэнэ. «Улалой хубисхалай» эхилһэн сэдэлтэй хойшо тэдэ гурбанда ехээр хүндэлгэнүүд хэгдэдэг байна. Тэдэнэр нэгэ үдэр соо бүхэ «тиигээд өөһэдынгөө гэм зэмые» рээгүй» гээд хуудаһан соо хэлэгдэн байна. Эдэ хүнүүд түрмэдэ данхай гэжэ һүүлэй ye хүрэтэр логдодог байгаа.

(ТАСС, сентябриин 2

Мүнөөдэрэй номерто:

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: республикын комбайнернуудай мүрысөөн тухай материал. А. Митниковэй репортаж. ТАСС-ай шухала материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй ЦК-гай Тезисүүдые олониитэ шудална» гэһэн рубрика доро Г. Щепиной статья. «Удэрэй темэдэ» гэһэн рубрика доро «Свёклын полиһоо завод хүрэтэр» гэһэн материал. Түрэл орон доторнай. В. Николаевай очеркын эхин.

Гурбадахи хуудаһанда: «Совет засагай 50 жэлэй ой» гэһэн рубрика доро А. Ерохиной материал. В. Николаевай очеркын түгэсхэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: хилын саанаһаа ерэһэн мэдээсэл. Соносхолнууд.

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Удын авиаметстанциин мэдээсэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Хойто аймагуудта багахан бороо шэдэрхэ. Баруун хойноһоо һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 4—9, урда нютагуудта 9—14, Улаан-Удэдэ 10—12 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Сентябриин 28—29-нэй үдэрнүүдтэ республика дотор бүрхэгшэг байха. Зарим газарта манан унаха, һулаханаар һалхилха. Хойто аймагуудта 7—12, бэшэ нютагуудта 12—17 градус дулаан байхаар багсаагдана.

„Капиталда" зорюулагдаһан уласхоорондын конференци дүүрэв

ЛОНДОН, сентябриин 25. (ТАСС). Марксын «Капиталай» нэгэдэхи томой хэблэгдэжэ гараһаар зүүн жэлэй ойдо зорюулагдаһан уласхоорондын теоретическэ конференци хаагдаба. Үсэгэлдэрэй түгэсхэлэй заседани дээрэ Англиин марксист, профессор Э. Хобсбаум үгэ хэлээ. Олониитын хүгжэлтын хуули ёһонуудые ойлгохо хэрэгтэ «Капиталай» сэгнэшэгүй удха шанарые тэмдэглэхэ зуураа, марксис үзэл сурталай Советскэ Союзда, бусад социалис оронуудта илан мандажа байһан гайхамшаг үедэ конференциин болоһондо һаналаа хананги байһанаа тэрэ элирхэйлэн мэдүүлээ. Конференцидэ хабаадагшад хэдэн олон элидхэлнүүдые шагнаһан байна.

Хоёр гайхамшагта ойе—«Капиталай» гараһаар зүүн жэлэй ойе, марксистско-ленинскэ һургаалай бодотоор бэелүүлэгдэжэ байһан ye сагые нэжэ угэһэн Агуучехэ Октябриин 50 жэлэй ойе хүн түрэлтэн нэгэн доро тэмдэглэжэ байна гээд конференцидэ хабаадагшад онсолон тэмдэглээ.

Конференциин хүдэлмэриин дүнгүүд тухай Англиин үндэнэй марксистнуудай нэгэн, Лондондохи Карл Марксын нэрэмжэтэ библиотекын түрүүлэгшэ Эндрю Ротштейн үгэ хэлээ.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXII сесси

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай түсхай корреспондентнууд Е. Егоров, С. Лосев иигэжэ дамжуулна:

Сентябриин 23-най пленарна заседани дээрэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXII сессиин зүбшэхэ зүйлнүүд баталан абтаа.

«Корейн асуудал» гэдэгые зүбшэхэ зүйлдэ оруулхые социалис орнуудай түлөөлэгшэд үгэ хэлэлгын үедэ эрид шууд буруушааһан байна. Энэ асуудал зүбшэхэ зүйлдэ оруулбал, гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ хамаарагдалгые хориһон ООН-ой Уставые ба улаасхоорондын ёһо гуримые эбдэһэн ябадал болохо. «Корейн асуудалые» хаража үзэхые баадхахадаа, США хадаа Урда Корейе хэдоодоо эзэмдэжэ байлгада ба Корейе хуваарилгада зорюулагдаһан оорлангөө эзэрхэг гуримхэй политикые дэмдэлхын тулада ООН-ие хэрэглэхээр оролдоно гээд СССР-эй түлөөлэгшэ Н. Т. Федоренко мэдүүлээ. США хадаа Урда Корейе сэрэгэй планларм болгоо. Вьетнамдахи эзэрхэг гуримхэй дайн байдааанда тэрэниие татан оруулаа гээд советскэ түлөөлэгшэ тэмдэглээ.

ООН-ой гүтые хэрэглэн. Урда Корейе эзэмдэжэ байһан США-гай ба бусад хариин гүрэнүүдэй сэрэгүүдые гаргаха тухай резолюциин проектые Советскэ Союз, бусад хэдэн социалис оронууд оруулаа гэжэ зааха зуураа, Н. Т. Федоренко иигэжэ онсолон тэмдэглээ. Хариин сэрэгүүдые Урда Корейһээ гаргалга энэ райондо эб найрамдал хангалгада туһалха, ороиие нэгэдүүлэн һэргээхэ эрхэ нүхэсэл бии болгохо һэн. Тус резолюци хаража үзэглые «Корейн асуудал» гэдэгые зүбшэн хэлсэлгэтэй нэгэдүүлхые советскэ түлөөлэгшэ буруушаагаа. Эдэ асуудалнуудые хамталгань хэлсэхые США-гай ба Австралиин түлөөлэгшэд баадхаһан байгаа бшуу.

Польшын, Монголой түлөөлэгшэд советскэ түлөөлэгшые дэмжэхэ зуураа, «Корейе нэгэдүүлхэ ба һэргээхэ талаар ООН-ой комиссиг» гэдэгэй яруулгые эрид шууд шуумжэлээ. Тус комисси Урда Корейе салшадань эзэмдэхэ, Корейн хоёр хуби болжо хубаарилгые хэтэдэнь үлөохэ ябадалай халхэбша боложо үгэнэ.

Энэн туша дуугаа үгэлгэ болоогүй, Генеральна комитедэй дурадхаһанай ёһоор асуудал хамтадхагдаһан зандаа зүбшэхэ зүйл соо үлөө.

Генеральна Ассамблей зүбшэхэ зүйлэй һайшаагдаһанай һүүлээр тэдэнэй нуктнуудые комитедуудта хуваарилха тухай асуудал хаража үзөө. Тусхайлбал, Дутын Зүүн зүгтэхи байдалые шухала ба яаралтай асуудал болгон пленарна заседани дээрэ зүбшэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Советскэ Союзай делегациин оруулһан хоёр дурадхал зүбшэхэ зүйлдэ үшөө оруулагдаагүй байнаар. Тус асуудал Генеральна комитедтэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Сессиин хүдэлмэриие декабриин 19-дэ дүүргэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа.

„ЭКСПО-67" гэжэ выставкэ дээрэ аюултай ушар тохёолдобо

НЬЮ-ЙОРК. сентябриин 25. (ТАСС). «ЭКСПО-67» гэжэ выставкэ дээрэ удаан боложо тэһэрдэг бомбо воскресениде олдоо. Мүнөө выставкэтэй танилсажа байһан ООН-ой Генеральна секретарь У. Танай ябаха райондо энэ бомбо олдоһон байна.

У Танай ерэхэ сагһаа 40 минута урид энэ бомбо олдожо, аюулгүй болгогдоһон байгаа гээд Ассошиэйтед Прессэй корреспондент мэдээсэнэ.

НИГЕРИДЭХИ БАЙДАЛ

ЯУНДЕ, сентябриин 25. (ТАСС). Зүүн Нигериин мүнөөнэй засаг түрые унагааха зорилгоор хэгдэһэн үгэсэлгэ эмхидхэлгэдэ зэмэтэй гэжэ мэдэрэгдэһэн дүрбэн хүниие саазалан алаха гэһэн шиидхэбэри дүүргэлгэ болгогдоо гээд Энугу городой радио мэдээсэнэ.

Энугу городой радиогоор сентябриин 22-то үгэ хэлэхэдээ, Зүүн Нигериин правительствые толгойлогшо, полковник Одумегву-Оджукву үгэсэлгын элирүүлэгдэһэн тухай мэдээсэ һэн.

США-гай баалалтаар

ВАШИНГТОН, сентябриин 25. (ТАСС). Американ гүрэнүүдэй организациин (ОАГ) гэшүүн оронуудай галадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй XII консультативна зүблөөн энэдэ боложэ дүүрэбэ. Венесуэлын правительствын Кубада эсэргүүгээр баригһан «гомдолые» хаража үзэхын тулада энэ зүблөөн зарлагдаһан юм.

Зүблөөндэ хабаадагшад (Мексикэгүйгоор) США-гай баалалтаар хамтын резолюци баталан абаа. Кубада «худалдаа наймаа болон финансиин ябуулга хэлгээсэ хизаарлахыень» батай худалдаа наймаа хэлэг хэ оронуудай судлануудаар ашаглаг рэхэһээ арсахыень ОАГ-ай гэшүүн оронууд энэ резолюци соо урилгадаһан байна.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ. ул. Ленина. 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ секретаря — 66-78, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-03318. Зак. № 929.